

Lördag

Nya Åland 20 DECEMBER 2008 NR 296 PRIS 1,20 €

Ella är tillbaka!

VIN OCH MAT. Efter ett långt uppehåll är Nyans vinskribent **Ella Grünsner Cromwell-Morgan** tillbaka. I dag tipsar hon om drycker som passar bra till julmaten. Rött vin, öl, cider och ett tips på hur du lagar din egen glögg trängs på dagens vinsida.

SIDAN 10

Rottweilern Akilles brände ryggen på högspänningstråd

Rottweilern Akilles.

Hundvakten: Vi kunde alla ha blivit kokta inifrån

NYHETER. När rottweilern Akilles i måndags var på skogs promenad i Finström Bamböle med hundvakten **Anna-Carin Eklund** och hennes kompis var alla tre nära döden – utan att veta om det.

En elledning hade ramlat ner och

hängde cirka en halv meter över marken. Tjejerna klev över den och Akilles kröp under.

Hundens rygg tog i ledningen och det började lukta bränt om honom.

– Han skrek till och sprang. Först då förstod vi att det var ström i led-

ningen, berättar Anna-Carin Eklund.

Elandelslaget vill varna allmänheten – högspänningsledningar som fallit ner är bokstavligen livsfarliga om man rör vid dem.

SIDAN 4

Ekomorötter. Gunnevi Högman i Ålands lyceums kök skalar kilovis med ekologiska morötter till salladsbord och moröttslador.

Foto: JONAS EDSVIK

Ekologiskt och lokalt i olika mått i köken

NYHETER. För två år sedan fattade den dåvarande landskapsregeringen beslutet att landskapsägda kök – skolköken, sjukhusets kök och den egna lunchrestaurangen – i första hand ska använda ekologiskt odlade produkter och i andra hand närproducerade.

Men hur lever köken upp till beslutet?

Ingen uppföljning har gjorts, och därför har Nya Åland ringt runt.

Ålands lyceums kök får bästa betyget av den lokala ekoproducenten Odlarringen. Här satsar man så mycket det bara går på ekologiskt och närproducerat.

Och miljöminister **Katrin Sjögren** berättar att kontraktet med café Hjorten i Självstyrelsegården nyligen omförhandlats så att klimatsmart mat serveras framöver.

SIDAN 2-3

Nya samarbeten ska stärka fotbollen

SPORT. Fyra åländska fotbollslag inleder ett helt nytt samarbete. Det är IFK Mariehamn, Sunds IF, IFFK och IF Fram. Den största förändringen blir att Sunds IF tar över IFFK:s plats i division III.

– Det kommer ju att skapa stora möjligheter för våra Sundspojkar. Men inte bara för Sundspojkar utan för hela Åland. Vi har velat hitta den bästa lösningen för hela fotbollsåland, säger **Tommy Johansson** som är ordförande i Sunds IF.

Samarbete är just ett samarbete för hela Åland. Det betonar även IFK Mariehamns ordförande **Mikael Granskog** som nu hoppas på att fler åländska talanger får chansen att utvecklas i rätt miljö.

– Det som är viktigt är att vi gör det här för att få hela fotbollsåland att leva. Vi vill ge möjligheten för åländska ungdomar att komma upp och bli elitspelare. Samtidigt som vi erbjuder olika lag på olika nivåer, säger han.

SIDAN 19

Klart med Wirtanen i Örebro

SPORT. Tommy Wirtanen är klar för Örebro SK. I två år framöver ska han spela för klubben som i år slutade på en sjundeplats i Allsvenskan.

– Det är skönt att det är klart så jag slipper tänka på det, säger han.

SIDAN 20

Glada. All personal samlas när Ytternäs skola har fått sin utmärkelse. Längst fram på bilden syns skolans husmor Lisbet Eriksson, rektor Kristian Norrgrann och staderska Gunlis Nylund. Det är samtidigt sista dagen för Gunlis Nylund då hon i dag går i pension.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Ingen överraskning när skola får diplom

NYHETER. Ytternäs skola har blivit godkänd av organisationen Investors of People. Därmed har de fått ett kvitto på gott ledarskap och bra samarbete mellan all personal. Det säger Mariehamns stadsdirektör **Bjarne Pettersson** när han deltog vid skolans informationsmöte igår.

– Det är ingen överraskning. Vi har märkt att de håller sig väl framme i innovationer och förändringar. Det beror säkert på god ledarskap och personal som tar till sig förändringar.

Annika Pensar jobbar som lärare på skolan.

Hon berättar om certifieringen men tillägger att de fortfarande är de samma som tidigare.

– Vi surfar inte i någon gräddfil. Men om besvärigheter kommer vet jag var jag kan få hjälp och det ger en trygghet och styrka, säger hon.

SIDAN 5

kultur 8

Gerd Karin Nordlund, ursprungligen från Saltvik, har gett ut en ny diktsamling.

krönika 14

"Vi klarar ju inte ens av att avstå från vårt käraste slaktavfall på julförskottet"

FRED FORSELL

trädgård 16

"Bärens dekorationsvärde i en höstträdgård skall man inte glömma bort."

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN

folk 24

"Jag skall till Skåne över jul"

ANNA BERGENDAHL, DAGENS ÅLÄNNING

Här serveras lokal ekomat!

Ålands lyceum gör sitt bästa för att leva upp till landskapsregeringens beslut

Ålands lyceum är den av landskapets skolor som bäst lever upp till målet att servera mat gjord på ekologiska och närproducerade råvaror.

–I första hand köper vi in åländska ekologiska produkter, i andra hand åländska produkter och i tredje hand råvaror från Finland.

Det berättar Gun Nordqvist-Alm, kosthållsföreståndare vid lyceet. Skolan serverar cirka 600 lunchportioner varje dag plus mellanmål, och antalet anställda i köket är åtta inklusive Gun. Sedan något år tillbaka äter också vårdinstitutets studerande och lärare i lyceet.

Julbord i går

Tidigare i veckan pågick flera aktiviteter samtidigt i köket – dels förbereddes lunchen för dagen, dels skalades mängder av morötter till julbordet som serverades igår då cirka 670 personer avnjöt morotslådan och allt det andra som hör till.

–Idag serverar vi stekt torsk med Odlarringens potatis. Den vegetariska rätten består av rostade rotsaker, också de från Odlarringen – morot, palsternacka, selleri och kålrot, berättade hon om lunchalternativen den dagen när Nya Åland hälsade på i köket.

På salladsbordet fanns rivna ekomorötter, men andra färska grönsaker är det svårt att få tag i lokalt vid den här årstiden. Isbergssallad och paprika är importerad från utlandet.

Gun Nordqvist-Alm gillar det beslut om ekologiskt och närproducerat i landskapet kök som den förra landskapsregeringen fattade.

Närproducerat. Så länge det finns nyttjas åländska tomater i lyceets kosthåll. Just nu är tomater från Houtskär det närmaste Gun Nordqvist-Alm kommer när det gäller närproducerat.

Foto: JONAS EDSVIK

–Det är jättebra. Åländsk ekologisk potatis och rotfrukter räcker nästan hela året och i övrigt satsar vi på säsongbetonat så långt det går.

Ekologiskt kött tas via Dahlmans när sådant finns, annars är det annat närproducerat som gäller och i sista hand finskt.

Vad tänker du när du hör om sådant som dioxinskandalen med griskött på Irland?

–Jag tycker att det är besvärligt när matproduktionen går ut på att konsumenterna ska få så billig mat som möjligt. Jag tänker att det är bra med lokalt producerade råvaror – visserligen är de dyrare men det känns tryggt med åländska leverantörer.

Medvetna ungdomar

Det blir en allt viktigare fråga varifrån maten kommer och hur den produceras, säger hon.

–Hälsospekten finns också med. Våra ungdomar är väldigt medvetna. Medvetenheten ökar om vad maten betyder för både hälsan och orken.

Kökspersonalen är represen-

terad i skolans hållbarhetsgrupp där man har en ständig dialog. Dessutom finns det en särskild bespisingkommitté där frågor om mat och miljö diskuteras.

Dyrare i slutändan

Å andra sidan behöver ekologiskt närproducerat inte alltid vara dyrare än annat. Det finns vissa produkter som är billigare, beroende på säsong.

–Men visst blir det dyrare med ekologiskt i slutändan. Landskapet har satt upp ett sådant här mål, och samtidigt har man ju förbundit sig till att betala. Hittills har det inte varit några svårigheter.

I årets budget, som nyligen följts upp, kostade varje lunch 1,05 euro i genomsnitt under året i råvarukostnader.

–Så gott som all mat lagas till från början här i köket. Det enda halvfabrikatet vi köper in är köttbullar, berättar Gun.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Hotell- och restaurangskolan om Odlarringen: Det är bra produkter men för smalt utbud

–Odlarringen har bra produkter men för smalt utbud för att det skulle räcka till för vårt klimatsmarta julbord.

Så förklarar Viking Sjögren, lärare vid hotell- och restaurangskolan, varför merparten av ingredienserna köptes från Stockholm och Gotland.

”Odlarringen har inget monopol. Vi har en fri marknad”, säger han.

–Också gotländska produkter kan räknas som närproducerade, tycker jag. Närproducerat kan ju inte gälla enbart Åland. Odlarringen bjöd ut potatis, vitkål, rödkål, grönkål, morot och rödbeta, men vi tyckte att eftersom vi fick bra service från Sverige där det fanns också olika ekologiska specialprodukter så gjorde vi beställningarna där. Det var utbudet som styrde, förklarar han.

Han tror att alla människor idag är upplysta och att man måste tänka på att inte överutnyttja jordens resurser.

–Det pratas mycket om matens ursprung i dag. Vi ska som lärare sträva efter att upplysa de blivande kockarna så att de är medvetna om råvarornas ursprung. Vi ska lyfta fram närproducerat, men vi måste också vara ärliga och berätta hur det är.

Lammkött

Med det syftar han till exempel på närproducerat lammkött jämfört med lammkött från Nya Zeeland. Enligt honom håller det nyzeeländska köttet högre kvalitet än det närproducerade, och framför allt är leveranssäkerheten större.

–Dessutom måste man också fundera på priset på olika produkter. Hur kan det komma sig att österbottnisk potatis säljs för 39 cent per kilo på Åland när den närproducerade kostar en euro?

Mona Sjöström, föreståndare för köksavdelningen och lärare på sjömannaskolan, berättar att köket försöker leva upp till landskapsregeringens beslut.

–Potatis tar vi direkt från en odlare, fisk från Fiskkojan,

mjölk från ÅCA och kött från Dahlmans.

I viss mån anlitas Odlarringen för främst rotfrukter.

–Vi har både elevbespising och råvaror för undervisning i samma budget och i samma lager. Vi försöker följa beslutet inom de ekonomiska ramar vi har och utgående från den tid vi har. Vi försöker också beställa varor bara två gånger i veckan för att undvika onödiga transporter, berättar hon.

Matens ursprung lyfts fram i kockundervisningen, säger hon.

–Våra elever deltog också i den föreläsning som Save The Planet ordnade i samband med hotell- och restaurangskolans klimatsmarta julbord.

Ekologiskt dyrare

Anne Adolfsson, vikarierande kosthållsföreståndare på yrkesskolan, säger också hon att man försöker så gott det går.

–Det blir dyrare med ekologiskt, och ingen vill ju gå över budget.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Full rulle. Torsken – både den som steks som vanligt och den som lagas åt allergiker – puttrade i framme till höger Margaretha Johansson, Lillemor Sörinder, Gunnevi Högman och Ove Eckerman.

Miljöminister Katrin Sjögren: Beslutet gäller i högsta grad

Det var den förra landskapsregeringen som fattade beslutet om ekologiskt och närproducerat i landskapets olika kök. Men gäller det fortfarande?

–Det kan du lita på att det gör, svarar miljöminister Katrin Sjögren (lib).

I dem förra landskapsregeringen var liberalerna inte med. Trots det ställer sig miljöministern helhjärtat bakom beslutet.

–Jag har just haft möte med landskapsregeringens hållbarhetsråd där vi har funderat på att ta fram indikationer för hållbarhetsredovisning. En av grundpelarna i miljöarbetet är att alla tar sitt ansvar. Det har betydelse vad man gör för val, och det gäller absolut också för landskapsregeringen.

Ekologiskt i Hjorten

Som bäst arbetas nyckeltal fram för hur hållbart Åland är och framför allt hur hållbar landskapsförvaltningen är. Bland annat diskuteras grön upphandling under ledning av hållbarhetsutvecklaren Hans Berlin. Enligt miljöministern är intresset stort.

Landskapsregeringen har

också nyligen omförhandlat kontraktet med den egna lunchrestaurangen Hjorten och lagt in krav på ekologiskt och närproducerat i kosthålllet.

Katrin Sjögren tror att det finns många som funderar på klimatsmart mat i dag, inte minst i landskapets skolor.

–Det som finns av ekologiskt och närproducerat tycker jag absolut att man ska använda.

Tänka i andra banor

Det behöver inte alltid bli dyrare att satsa på sådan mat, menar hon.

–Klimatsmart handlar också om att tänka i lite andra banor än de traditionella. Om man satsar på morötter, kålrötter och kål som producerats nära i stället för på tomater och gurka som måste fraktas hit så sparar man både pengar och miljö. Att äta säsongbetonat helt enkelt.

Ett stort landskapskök är ÅHS-köket – något man kanske inte alltid tänker på. Också sjukhusköket omfattas alltså enligt henne av önskemålet om ekologiskt och närproducerat.

Lever kvar. Beslutet i den förra landskapsregeringen om ekologiskt och närproducerat i landskapets skolkök lever kvar, intygar miljöminister Katrin Sjögren som också räknar in sjukhusköket.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

–ÅHS-styrelsen har tagit beslut om att upphandla grön energi. Då borde man ju också upphandla ekologiskt och närproducerat till köket, säger hon.

ÅHS ordinarie kostchef Bengt Sjöblom är ledig. Hans vikarie ville inte uttala sig med hänvisning till att det är Sjöbloms sak. I dag används enligt vikarien inga ekologiska produkter i sjukhusköket.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

pannorna i Ålands lyceums kök i onsdags när Nya Åland hälsade på. Längst till vänster kosthållsföreståndare Gun Nordqvist-Alm, längst
Foto: JONAS EDSVIK

John Mattsson, Odlarringen: Stor skillnad på skolorna

–Det är stor skillnad på skolorna när det handlar om att beställa ekologiska grönsaker och rotfrukter från oss, konstaterar John Mattsson i Odlarringen.

I Odlarringen ingår i princip alla åländska ekologiska odlare som producerar grönsaker och rotfrukter. Det betyder att det är Odlarringen som anlitas om landskapets skolor vill uppfylla båda landskapsregeringens mål om ekologiskt och närproducerat.

Men hur lever skolorna och de övriga landskapsköken upp till målet? Landskapet har vad Nya Åland erfar inte gjort någon egentlig uppföljning sedan beslutet fattades i slutet av 2005. Därför har vi pratat med John Mattsson, ekologisk odlare i Eckerö, om Odlarringens erfarenheter.

–Grundskolorna är jätteduktiga på att köpa in ekologiska råvaror, och i synnerhet Maj-Gun Sjöberg i Strandnäs skola dammsuger marknaden på allt hon kan komma över. Också dagisarna beställer mycket ekologiskt, berättar han.

Kockskolorna sämst

Däremot är de av landskapets skolor som utbildar kockar sämst på att ta in ekologiska produkter, är hans erfarenhet.

Olika. Landskapsregeringens direktiv gäller alla landskapets skolor och kök, men Odlarringens erfarenhet är att inställningen till att beställa lokala ekologiska råvaror skiljer sig mycket från skola till skola, erfar odlaren John Mattsson i Eckerö. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

–Yrkesskolans, sjömansskolans och hotell- och restaurangskolans är dåliga på det. Inte ens till det klimatsmarta julbordet beställde hotell- och restaurangskolan något från Odlarringen. Vad lär sig de blivande kockarna om ekologiskt och närpro-

ducerat om de inte tar vad som finns på den lokala marknaden? Miljötankandet verkar inte ha så hög status, säger han.

Han tycker sig se följderna av det i de åländska restaurangerna.

–Det finns knappt någon

restaurang som tagit in något från oss.

Brittas restaurang

Bland lunchrestaurangerna har Nikolaj köpt en del av Odlarringen genom åren, Pommern tog stadigvarande för ett par år sedan, men i övrigt är det skralt.

Med ett undantag – Brittans restaurang i statens ämbetshus.

–Britta köper in av hela vårt sortiment – potatis, morötter, vitkål med mera. Trots det serverar hon den billigaste lunchmaten i stan, så påståendet att ekologiskt alltid blir dyrare stämmer inte.

”Lyceet är storkund”

Bland landskapskolorna finns det också en som överglänser de andra på det ekologiska området – Ålands lyceum, konstaterar han.

–Lyceet är storkund. Odlarringens problem är fortfarande att det finns alltför få ekologiska grönsaks- och rotfruktsodlare på Åland, bara sex-sju aktiva i dag. Antalet stiger inte trots behov och miljöstöd.

–Man tycker att ekologisk odling borde locka nu när priset på konstgödsel har skjutit i höjden. Framför allt behövs mera ekopotatis, konstaterar han.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Hammarlandsbudget krävde omröstningar

HAMMARLAND. Kommunfullmäktige i Hammarland antog vid mötet i torsdags budgetförslaget för nästa år oförändrat. Men det behövdes ett par jämna omröstningar. Dels gällde det frågan om vattenutbyggnaden till Berghamn och dels inköpet av en andra bil för den sociala basservicen.

I budgetförslaget fanns det upptaget ett anslag på 75.000 euro nästa år för dragning av stamledningen från Åskaar till Berghamn och i planen för 2010 ytterligare 45.000 euro för distributionsledningarna. Från Hammarlands framtids sida (liberaler, socialdemokrater och obundna) framfördes tvivel på att de föreslagna anslagen kommer att räcka för att förverkliga planerna och därför ville man i det hörskedet stryka anslagen.

C-majoritet höll

Med åtta centerröster mot Hammarlands framtids sju godkändes dock anslaget. En skrivning om att kommunstyrelsen skall granska om anslaget verkligen räcker till innan man går vidare med projektet tillfogades dock.

Den andra omröstningen gällde ett budgetanslag på 19.000 euro för inköp av en andra bil för basservicens

behov. Också här föll rösterna åtta mot sju, med centern i majoritet. Minoriteten ville avvakta en utredning över personalsituationen vid Hammargården för att se om man med nuvarande personal har behov av två fordon. En kommitté ureder som bästa personalförslagen.

Det var i båda omröstningarna Tore Jansson (lib) som lade strykningsförslagen.

Minskat överskott

Den budget som kommunfullmäktige nu antog kalkylerar med ett överskott på 400.000 euro, en minskning med 250.000 euro jämfört med årets budget. Ett be-kyrmer enligt kommunderktör Kurt Carlsson är att nettodrifsbudgeten ökar med hela 10 procent, något som nog kan föranleda behov av uppföljning och korrigeringar under året.

–Både i Finland och Sverige räknar man ju nu med en nolltillväxt för nästa år, konstaterar Carlsson som länge påtalat riskerna med att utgifterna i kommunerna över lag ökar snabbare än i ekonomin i övrigt.

–Småningom kommer verkligheten emot, konstaterar han.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Det var då det. Sara Johansson deltog i Lilla Vokalisttävlingen förra året. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Rekordmånga vokalister

Vokalisttävlingen slår rekord. Det framgick när anmälningstiden gick ut i torsdags. Susy Ahlström på Ålands ungdomsförbund berättar att det blir hela 37 framträdanden på Solbacka den 8 februari.

Att så många vill vara med betyder dock också att man blir tvungen att korta ned tiden för deltagarnas framträdanden.

–Solisterna kommer att få sjunga en vers och en refräng. Duetterna får sjunga två verser (en var) och en refräng. Annars blir det en alltför lång kväll, säger Susy Ahlström.

–Vi har provat det här en gång tidigare och det blev mycket lyckat. Eftersom deltagarna visste hur kort deras uppträdande skulle vara så gav de allt på den korta stunden de stod på scenen, tillägger hon.

Solister

De 20 solister som skall stå på scenen den 8 februari är: Emilia Alm, Emelie Bergman, Lemone Eker, Rosanna Enström, Cajsa Hallbäck,

Ebba Hallbäck, Patricia Hellström, Jonathan Hollsten, Nathalie Häggkvist, Patricia Karlsson, Emma Lindvall, Malin Mattsson, Wilma Schönberg, Fredrika Sommarlund, Fanny Sten, Alina Söderholm, Jacob Söderman, Oscar Söderman, Sandra Söderman och Vanessa Wikström.

Duetter

I 17 duetter sjunger: Andrea Nyberg & Josefine Eriksson, Nicole Mattsson & Åsa Velandar, Alexandra Hamberg & Julia Qvarnström, Josefin Söderlund & Malin Nyholm, Cia de Haas & Emma Wikblom, Desirée Land & Patricia Holmberg, Emilia Virta & Norah Lång, Elin Söderholm & Soma Khalili, Felicia Lund & Rebecka Sjölund, Emma Tildeman & Nadja Numelin, Nora Knäppe & Elsa Westerberg, Sofie Engblom & Linda-Marie Söderström, Sara Backman & Emilia Lundell, Emma Brunberg & Emma Hagström, Ellen Smulter & Ann-Sofie Häggblom, Julina Hansell & Emma Rajalin, samt Cassandra Mattsson & Vera Pörfors (jk)

Rottweilern Akilles bränd av högspänningsledning

”Både han och vi hade en jäkla tur, vi kunde ha blivit kokta inifrån”

Rottweilern Akilles var nära att stryka med när han i måndags kröp under en högspänningsledning som låg nedfallen i skogen i Finström Bamböle.

Också hundvakten Anna-Carin Eklund och hennes kompis kunde ha råkat riktigt illa ut.

Anna-Carin beskriver vad som hände.

–Jag och min kompis var ute och gick med Akilles. Vi genade genom skogen på vägen från sjön upp till stora vägen, och i skogen såg vi en ledning som hade fallit ner. Vi tänkte inte efter utan utgick från att det inte kunde vara någon el i en ledning som ligger på det sättet, så både jag och min kompis klev över den. Jag försökte få också hunden att hoppa över ledningen, men han kröp i stället under den.

På det stället låg ledningen alltså inte på marken utan hängde på en dryg halvmeters höjd.

Luktade bränt

När Akilles – som är en stor hund – hukade sig under ledningen kom han emot den, skrek till och sprang.

–Vi kände att det luktade bränt om honom och förstod att ledningen var strömförande. Då blev vi rädda, berättar hon.

När de tittade efter såg de att Akilles hade ett brännmärke efter ledningen över ryggen. Annars verkade han mest skräddad, inte desto mera skadad.

Väl hemkomna kontaktade de Ålands elandelslag som genast skickade ut reparatörer.

–Vi åkte tillbaka och pratade med dem. Först då blev vi riktigt chockade. De sa att vi hade haft en jäkla tur som klarade oss. Både vi och hunden hade kunnat bli kokta inifrån eftersom det var en högspänningsledning. De visade oss stället där ledningen låg mot berget och det var alldeles bränt. Då insåg vi hur mycket el det finns i en sådan ledning.

Anna-Carin ringde till veterinären för att höra om Akilles behövde vård.

–Svaret var att om hunden är pigg och verkar glad så är det ingen fara. Men jag åkte in med honom i alla fall. Veterinären lyssnade på hjärtat

Pigg och kry. Rottweilern Akilles klarade sig bra efter kontakten med den nedfallna högspänningsledningen – precis som den nästan osårbara hjälten med samma namn i den grekiska mytologin. Husse Robert Blomberg intygar att hunden är okej. Foto: STEFAN ÖHBERG

och kollade om han hade andra brännsår, men han var okej.

Så i fortsättningen aktar ni er om ni ser en ledning på marken eller en lågt

hängande ledning?

–Ja, vi håller oss på väldigt långt avstånd!

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Elandelslaget varnar för högspänning: Ledningarna är direkt livsfarliga

Högspänningsledningar som ligger på marken eller nära marken är direkt livsfarliga.

Den varningen gick Ålands elandelslag ut med igår efter att en hund blivit bränd i måndags i Finström.

Då elandelslaget fick meddelandet åkte reparatörer genast ut och kopplade bort

anläggningen. Enligt vd Jan Wennström visade det sig att en isolator i elstolpen som står nära anmälares gårdsplan gått sönder, förmodligen på grund av åska. En fas i 10-kilovoltsledningen hade ramlat till marken och låg delvis på berg. På en relativt lång sträcka var ledningen på sådan höjd från marken att den kunde beröras. Skyddsutrustningen hade

inte kopplat bort spänningen då felströmmen var för liten.

Genom att informera om olyckan, som kunde slutat betydligt värre, vill elandelslaget påminna alla om vilken risk det innebär att närma sig en nedfallen ledning.

”Högspänningsledningar som ligger på marken eller nära marken är direkt livsfarliga. Om man berör ledningen

utsätts man för strömgenomgång som kan ge livshotande skador och alltid allvarliga brännskador,” skriver elandelslaget i pressmeddelandet.

Anmäl skador

Elandelslaget påpekar hur viktigt det är att aldrig gå i närheten av nedfallna trådar och kablar om man inte vet

med säkerhet att det är kablar som inte är i drift.

Om man upptäcker skador bör man alltid meddela ledningsägaren. Är man osäker på vems ledningarna är får man gärna kontakta elandelslaget på jourtelefonnummer 39202.

Olyckshändelsen i Finström är rapporterad till landskapsregeringen. (ab)

Man dömd för misshandel

En man i 50-års åldern har dömts till 80 dagsböter på sammanlagt 3.120 euro för misshandel, olaga hot och ärekränkning.

Mannen slog i april 2007 en kvinnlig arbetskollega med knytnäven så att hon bland annat fick hjärnskakning.

Mannen hotade någon månad senare per telefon en annan kvinna med att, tillsammans med sina två söner, komma hem till henne och våldta henne. Han har också hotat med att döda henne och köra över henne med bil. Mannen har dessutom kallat kvinnan bland annat för hora.

Mannen bestred samtliga åtal men tingsrätten fann honom alltså skyldig.

Tingsrätten förkastade däremot en anhållan från den misshandlade kvinnan om att mannen skulle åläggas besöksförbud med motiveringen att rätten inte kan finna någon grundad anledning att tro att mannen i fortsättningen kommer att trakassera henne allvarligt. (tt-s)

Parkerad bil blev påkörd

En parkerad personbil blev påbackad i fredags. Händelsen inträffade på en parkering vid Ekonomiegatan i Mariehamn. Polisen rubricerar incidenten som trafikförseelse.

I onsdags upptäckte polisen att en bil för vilken fordonsskatten inte hade betalats kördes på Östra utfarten i Mariehamn. Polisen rubricerar fallet som fordonsskatteförseelse. (ml)

Slamtömning på Rödhamn

LEMLAND. Kommunen bidrar med 5.360 euro, cirka 20 procent av kostnaderna, för byggandet av en slamtömningsanläggning vid Åländska segelsällskapets, ÅSS, gästhamn på Rödhamn.

I sin ansökan anhöll ÅSS om att Lemlands kommun skulle bidra med 26.800 euro. Enligt ansökan har Mariehamns stad finansierat motsvarande anläggning i sällskapets gästhamn i Västerhamn i Mariehamn.

I Lemlands beredning av ärendet konstateras dock att ”anläggningen till Rödhamn är rätt kostsam, dels på grund av att ön i fråga saknar ström samt dels för att den monteras med cistern och allt på en egen brygga.”

Miljöbyrån vid landskapsregeringen har beviljat projektet ett bidrag om 30 procent, dock max 8.040 euro. (ab)

Ytterligare ett städföretag

Det finns ytterligare ett städföretag som borde ha funnits med på Mariehamns stads lista över privata alternativ till stadens egen städpatrull som ska läggas ner vid årsskiftet. Listan har skickats ut till de pensionärer som inte längre erbjuds städning och snöröjning via staden.

Det företaget som saknas är Städsystem som tar 26,50 euro per timme plus moms. Ingen minimitid per gång krävs.

Även ett annat fel finns i stadens lista över städföretag. Feja tar emot nya kunder och uppgiften om minimitid på tre timmar per gång är felaktig. Ingen minimitid krävs.

Godby simhall kan stängas

Om inte Finströms kommun får understöd av landskapsregeringen eller hjälp av andra kommuner på norra Åland finns det risk för att simhallen i Godby måste stängas.

Ålands idrottscenter går med kraftig förlust och det belastar redan skuldtunga Finström.

Godbyanläggningen Ålands idrottscenters och alltså också simhallens framtid är i allra högsta grad oviss.

Anläggningen går med förlust och det är Finströms kommun som får mata in de pengar som behövs. I år handlar det om en förlustsumma på drygt 300.000 euro.

Det är mycket pengar för en kommun som redan från tidigare har ansträngt ekonomi.

–Finström har inte förutsättningar att driva anläggningen utan hjälp, konstaterar fullmäktiges ordförande Åke Mattsson (lib.)

Många faktorer

Trots att man bantat budgeten för 2009 in i minsta lilla detalj och även höjt skattöret slutar budgeten med ett underskott på 97.000 euro. Budgeten klubbades på kommunfullmäktiges möte i torsdags.

–Det är många faktorer, som till exempel investeringarna i Källbo skola och Rosengård, som bidrar till att den ekonomiska situationen är besvärlig just nu, säger Mattsson.

–Man kanske undrar hur

Flitigt utnyttjad. Simhallen i Godby används av hela Åland och Finström hoppas därför att också andra skulle kunna tänka sig att vara med och betala driften. På bilden är det simsektionen inom Sunds IF som plaskar i vattnet med Sofia Pykäläinen på poolkanten. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

vi trots allt vågar satsa på ett nytt daghem men vi är faktiskt tvungna att göra det. Det nuvarande är inte bara gammalt utan också mycket dyrt i drift.

Är rimligt

Kommunen har alltså all anledning att försöka hitta en lösning på åtminstone den stora idrottsanläggningen. En möjlighet är att förmå andra kommuner på norra Åland att vara med och betala delar av driften.

Det är ett samarbete som kommunen tycker att är rimligt med tanke på att över hälften av simhallens besök-

kare är bosatta i andra kommuner. Hallens betydelse för friskvården i den här regionen är också stor.

Kommunen hoppas dessutom på att landskapsregeringen omprövar sitt beslut om till vilken klass Finström skall höra i landskapsandelssystemet. För kommunen till exempel samma klass som Saltvik har skulle det betyda mycket för ekonomin.

Slopa bidraget

Kommunen har ansökt av landskapsregeringen om ett stöd på 600.000 euro per år i sex år just med motiveringen

att landskapsandelssystemet har utfallit orättvist mot Finström.

På kommunfullmäktiges möte i förrgår beslöt man också att höja avgiften för avloppsvatten till 3,22 euro. Kommunstyrelsen hade föreslagit en avgift på 2,78 euro samt ett bidrag till Finströms kommunaltekniska på 49.500.

Efter omröstning beslöt fullmäktige att göra en större höjning av avgiften och i stället slopa bidraget ur budgeten.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Överklagar. Kora Klapp och Thorsten Krüger på Hasslebo gästhem vänder sig till högsta förvaltningsdomstolen.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Regeringen drar tillbaka bidrag

Landskapsregeringen drar tillbaka investeringsbidrag på drygt 7 800 euro till Hasslebo gästhem på Kumlinge.

Orsaken är att man anser att företagarna har botten i gästhemmet.

Men att ett gästhem är uppvärt och har en personlig atmosfär även när det är stängt betyder inte att någon bor där.

Det är ett av företagaren Thorsten Krügers argument när han protesterar mot landskapets beslut att dra tillbaka investeringsbidraget.

Krüger och hans sambo Kora Klapp är delägarna i Meridiana eko som driver gästhemmet. Regeringen hade ursprungligen beviljat bolaget två mål 2-bidrag, först 7 132 euro för jordvärme och sedan 757 euro för ett nytt elsystem.

Inte för eget boende

Enligt regelverket kan sådana bidrag inte betalas ut för byggnader som företagaren själv bor i.

I november inspekterade näringsavdelningens finansieringshandläggare Kenneth Åkergård Hasslebo, och han drog då slutsatsen att Krüger och Klapp bodde i gästhemmet.

Regeringen begärde en skriftlig utredning av bolaget och fick då svaret att lillstugan, en skild byggnad på samma gård, är företagarnas enda privata bostad.

–Hasslebo drivs av ett aktiebolag. Vi som privatpersoner har ett hyresavtal om att använda lillstugan, med dusch, kontor och reception, säger Thorsten Krüger till Nya Åland.

Att gästhemmet såg bebott ut i november förklara-

des med att värmesystemets optimering kräver att byggnaden används dygnet runt under längre tidsperioder, och det skedde samtidigt som byggnaden renoveras till och med årsskiftet.

–Det var helt enkelt frågan om en kvalitetssäkring för oss. Vi hade planerat att öppna igen den första januari, och då skall gästerna verkligen ha det bekvämt i huset, säger Krüger.

En kompletterad anhållan från Meridiana eko fick inte regeringen att ändra sig. Landskapet återtar de beviljade medlen med hänvisning till det privata boendet.

Blir försenat

Meridiana eko vänder sig nu till högsta förvaltningsdomstolen. Men även om ärendet tas upp kan ett beslut dröja ett år.

–Vi måste hitta en lösning så att vi överlever till sommarsäsongen, säger Thorsten Krüger, som konstaterar att 8000 euro är mycket pengar för ett litet skärgårdsbolag.

Renoveringen blir minst en månad försenat, tror han. Alla andra investeringar som bolaget övervägt får läggas på is tills vidare.

”Har inte förbisett”

Näringsministern Jan-Erik Mattsson (c) var föredragande när regeringen fattade beslutet. Krüger anser att det bygger på en tjänstemans felbedömning.

Men regeringens beslut är grundligt genomarbetat, och stödmottagaren har fått chansen att svara om boendet, säger finansieringshandläggaren Kenneth Åkergård till Nya Åland.

–Han har fått göra sin röst hörd. Han har inte förbisett på något sätt.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Ett bevis på gott ledarskap och samarbete

Ytternäs skola har rönt nya framgångar. Tidigare har skolan uppmärksammats för sin effektiva elbesparing, nu certifieras de för sitt utvecklade personalarbete.

Investors in people, Iip, är en standard som är till för att förbättra ett företags eller en organisations resultat. Målet nås genom att utveckla medarbetarna. På Ytternäs skola i Mariehamn har man enligt organisationens kriterier lyckats göra det.

–Vi har uppfyllt alla de tio indikatorer som Iip har för att få deras certifikation. Det handlar om att alla medarbetare ska känna sig delaktiga. Till exempel ska all kökspersonal veta hur den pedagogiska utbildningen ser ut hos lärarna och så vidare, säger lärare och vice rektor Monica Gruner.

All personal har tidigare fått besvara frågor från en enkät. En så kallad ”gap-analys” gjordes.

–Vi ville se gapet mellan mål och uppfyllning. Målet är här, var är vi? frågar Monica Gruner.

Svaren visade att gapen inte var så stora, men det gick att öka bandet mellan de anställda. –Nu har vi regelbundna möten med all personal, vilket är jättebra, fortsätter hon.

Under hösten har skolan fått besök av examinatore från Iip som följt skolpersonal både under lunch- och lektionstid. Två dagars intervjuer gjordes med hälften av medarbetarna.

”Perfect people”

En rapport sammanställdes senare av Iip. Skolan blev godkänd och tilldelades organisationens certifiering.

–Det är ingen överrask-

Firar. Kristian Norrgrann är rektor på Ytternäs skola. I går eftermiddag inledde han informationsmötet som bland annat tog upp skolans nya utmärkelse. Det hela firades med kaffe och tårter. Till vänster syns vice rektor och lärare Monica Gruner och i lila tröja står lärare Annika Pensar.

ning, säger stadsdirektör Bjarne Pettersson som medverkade vid informationsmötet. Vi har märkt att de håller sig väl framme i innovationer och förändringar. Det beror säkert på god ledarskap och personal som tar till sig förändringar, tillägger han.

Annika Pensar arbetar som lärare på skolan och säger att skolan ändå fortfarande är den samma.

–Vi har inte blivit omstötta i någon ny form, vi är inga ”perfect people” om man säger så. I första hand kommer elevhälsynen, men nu har vi sett oss om personalen vilket varit bra. Nya tankar och infallsvinklar har fått komma fram, säger hon.

Motionsjippo

Förutom den nya certifieringen togs ytterligare två punkter upp.

Dels kunde skolan konstatera att ett Unicef-kopplat motionsjippo har varit lyckat.

–Under hösten har vi motionerat och samlat in pengar som gått till Tanzania, säger en av de involverade Tina Backman.

Under en morgonsamling blev barnen tilldelade uppgiften att söka sponsorer. 24 oktober gav de sig ut i ”regn och rusk” och för varje promenerad eller sprungen kilometer samlades en viss summa in. Totalt gick 6.687 euro till Tanzania i Afrika, via Unicef.

Den sista punkten var skolans elbesparing som Nyan tidigare skrivit om. Rektor Krister Norrgrann redovisar att skolan sparar cirka 8.000 euro under läsåret 2007-2008. Inbesparingen motsvarar ungefär 8.000 kilo koldioxidutsläpp.

Onödig el har bland annat sparats in genom att inte hålla belysningen tänd när personal

Fakta/lip

■ Investors in people förkortas IIP och är en internationell standard för att förbättra företags/organisationens resultat genom att utveckla medarbetarna.

■ Standarden startade i Storbritannien i början på 90-talet med syfte att öka konkurrenskraften hos företag. Metoden man använde var att observera och analysera framgångsrika organisationer. Det framkom att de viktigaste faktorerna för att stärka konkurrenskraften var medarbetarnas engagemang och möjligheter till utveckling.

■ I dagsläget används standarden i 21 länder, däribland Finland och Sverige. I Storbritannien finns fler än 40.000 IIP-certifierade företag eller organisationer.

■ Barnomsorgen i Mariehamn är en annan åländsk organisation som fått certifikatet.

Källa: www.iipsverige.se

CECILIA LINDVALL
cecilia.lindvall@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

inte varit på plats. Både medarbetare och elever har hjälpts åt.

–Vi hoppas att kampanjen ”fortplantar” sig till hemmen. Vi vill att skolan ska föregå med ett gott exempel som eleverna tar med sig när de går hem, avslutar Krister Norrgrann.

Sprängningar vid Trobergshemmet

■ Mariehamns stad och Firma Magnus Söderlund har undertecknat entreprenadkontrakt för de sprängnings- och schaktningsarbeten som skall göras i samband med utbyggnaden av Trobergshemmet.

Arbetet, som påbörjas genast efter trettondagen och pågår till slutet av april, betyder att det kommer att uppstå störningar dels i och med sprängningarna och transporter och dels eftersom trottoarer och gatuumråden blir smalare eller stängs för allmänheten.

–På Norragatan berörs främst den södra trottoaren

och parkeringen och längs Ålandsvägen berörs den västra trottoaren och en del av körbanan. Lastbilstrafiken till och från tomten kommer i huvudsak att ske längs Norra Esplanadgatan, skriver stadens tekniska chef Kai Söderlund i ett pressmeddelande.

–Arbetet påbörjas i tomtens norra del och det befintliga hörnhuset i korsningen Ålandsvägen-Norragatan kommer att rivas. I detta skede görs endast markarbeten och närmare information ges senare om den planerade byggnadsentreprenaden. (tt-s)

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax
Telefon: 528 451

familjen

Dagens namn

BENJAMIN, BEN, BENNY

Vi firar

1-15 år

Isak Melander i Godby fyller 7 år idag den 20 december och grattas av mamma, pappa, Emilia och Kevin.

Hanna Mäklin i Jomala fyller 13 år imorgon den 21 december. Hon grattas av mamma och Jeanette, mormor och morfar.

Tilda Ölander i Jomala Möckelö fyller 3 år i dag, den 20 december. Hon gratuleras av mamma, pappa och lillasyster Maja.

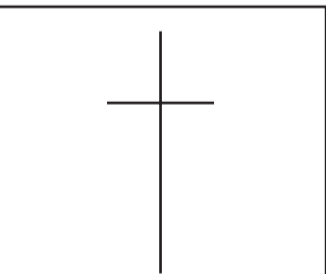
In memoriam

MARGARETA MATTSSON

Barnmorskan **Inga Snöfrid Margareta Mattsson**, född **Karlberg**, från Mariehamn, avled torsdagen den 11 december 2008. Hon var född den 28 mars 1928 på Bonds i Kökar Överboda, som äldst av två syskon.

Tidigt fick Margareta möjlighet att åka bort för att studera. Först vid Svenska Folkakademien i Borgå och sedan vid Barnmorskeinstitutet i Helsingfors.

Som färdig barnmorska kom Margareta till Jomala och där tjänstgjorde hon hela

DÖDA

Vår älskade

Inga Snöfrid Margareta Mattsson

f. Karlberg

* 17.3.1928

† 11.12.2008

har lämnat oss i stor saknad

*Vinden har lagt sig till vila
Måsen har lagt sig till ro
Vägen smeker stilla
klipporna vid fågelns bo
Så släcker mörkret
himmel och vatten
Då rör någon sakt Din hand
En årtull gnisslar i natten
En båt lägger ut från land*

Ulrica och Catarina med familjer

Sov gott Mimmi

Jordfästningen sker i stillhet.

sitt yrkesverksamma liv, förutom för några korta inhopps på BB-avdelningen och vid Mariehamns rådgivning. För Margareta var det inte bara ett jobb utan ett kall. Hon kände stor glädje över att få se de barn hon tagit emot växa upp och få egna barn. I vissa fall kunde det röra sig om tre generationer.

Kontakten mellan vuxna och barn var viktig för Margareta och hon var också med och startade Hem och skola verksamheten i Strandnäs skola.

Som pensionär har Margareta fått tid att ägna sig åt sina stora intressen att läsa och att skriva. Lycka för henne var att sitta i verandan på Kökar och skriva. Margareta har också deltagit i flera skrivarkurser. Hon omgav sig med en stor boksamling och var medlem i Litteraturföreningen och Ålandsforskarna.

Var hon i Stockholm hitade hon alltid något antikvariat där hon kunde tillbringa några timmar. Hennes glädje över att hitta någon av de böcker hon sökte var inte att ta miste på.

Ett annat stort intresse var gamla seder och bruk, främst med inriktning på Kökar. Hon var som en uppslagsbok då det gällde gammal Kökarkultur.

Många ljusa sommarnätter har vännert och bekanta suttit i gungstolen och lyssnat på Margaretas berättelser.

Släktforskning var ett annat av Margaretas intressen och hon hann dokumentera en stor del av sin forskning före sin bortgång.

Vintertid vistades Margareta i Mariehamn och var en flitig besökare i landskapsarkivet och biblioteket men så snart det blev vår flyttade hon ut till sitt barndomshem Kallesbacka på Kökar. Den plats som hon älskade över allt annat. Hon lyssnade på fågelsången och njöt av blommorna i trädgården.

Där fick hon också vara ända fram till en augustidag då en sjukdomsattack tvingade henne tillbaka till Mariehamn.

Margareta var en väldigt glad och omtänksam person som alltid tänkte på sina medmänniskor. Ända till sin bortgång fanns Margareta som stöd och medmänniska för den som behövde någon som lyssnade.

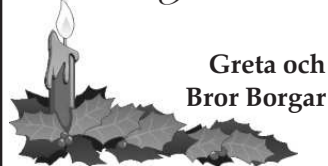
För barn, barnbarn och barnbarnsbarn är saknaden stor efter den trygga famn som alltid funnits tillhands.

Margareta sörjes närmast av dottrarna **Ulrica** och **Catarina** med familjer, som omfattar även fem barnbarn och tre barnbarnsbarn.

Ulrica och Catarina**ÖVRIGT**

Vi önskar alla före detta elever vid HKF

God Jul & Gott Nytt År

Greta och Bror Borgar

GOD HELG tillönskas läsarna av Nyans familjesida av redaktör Kiki Alberius-Forsman och Henny Öhman, som fyllde 100 år i september. "Slut opp nu pojk!," säger Henny till fotografen. "Nu får du gå till några andra flickor." Foto: ERKKI SANTAMALA

Härrikojess och god jul!

Henny Öhman i Mariehamn rustar för sin 101 jul. Vi räknar på fingrarna. Men så blir det.

–Allt är längesedan nu, säger hon.

Men hon vill inte dramatiska julfirandet för mycket.

–Åh, låt julen komma bara, suckar hon.

När vi önskar "God jul" och det ännu är några dagar kvar till julen säger hon:

–Vi ska inte nöta upp julen i förväg...

Uschan

Henny har några speciella uttryck som kanske bara är hennes egna.

"Uschan, uschan" säger hon ofta när det handlar om hemska saker.

"Stackars folk", hörs hon

säga ibland och just "hemska saker".

"Jösstones" utbrister hon också ibland.

Herrgårdsväder

När hon tar emot Nya Åland julblomma säger hon något som låter som:

–Herrgårdsväder.

Vad betyder det? Vad säger du?

Men hon bara skrattar gott.

En rundfråga i Nyans tidningshus visar sig att folk nog hört äldre på Åland använda kraftuttrycket "Härrikoje", "Härrikojestas" eller "Härrikojeme".

Vad menas?

Vi lät frågan gå vidare till **Ralf Svenblad**, som brukar skriva "Åländska ord".

Först om "Herrgårdsväder"

–Jag vet inte säkert vad hon avser. Annars är det vanligt i dialekterna (inte bara på Åland) att i stället för "Herregud" använda diverse snarlika omskrivningar, till exempel herrgårdsfrid (med lite växlande uttal).

Om de andra kraftuttrycken säger han:

–Härrikoje, härrikojess (som också förekommer) och liknande finns på Åland. I härrikojess har du ju både Herren och Jesus.

Har läsarna några kommentarer om Hennys uttryck? Välkomna att höra av er. Svaret kommer att publiceras i nästa nummer. Vid telefon-svar är undertecknad tillbaka först 2 januari.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Kom ihåg

■ **Busshistoriska sällskapet:** Medlemsresa till Estland 31.1.-1.2.2009. Besöksmål är Balti Bussi Grupp i Kodila som säljer, köper och demonterar bussar, Vanatehnika Varjupaik fordonsmuseum i Järva-Jaani och Busland Baltic bussverkstad i Karla. Avfärd lördag 31.1. kl. 01.00 med Tallink, övernattning i Viljandi och tillbaka i Mariehamn måndag 2.2. kl. 04.50. Anmälningar senast 22.12. Närmare info ger Buss-Bosse, tel. 0400537131. Se också hemsida; <http://home.aland.net/bosse/busshistoria.htm>

■ **Folkhälsan i Mariehamn:** Har du en 2-3-4-åring som behöver lite mera sysselsättning? Det finns plats för fler barn i Västernäs lekpark. Vårterminen börjar 7 januari. Ta kontakt för mer info på tel 14 777 må-to kl 9-14 eller e-post folkhalsanimariehamn@hotmail.com. Väntar du besök till jul? Vi hyr ut resesågar och barmatstolar. Ring på tel 14 777 må-to kl 9-14.

■ **Mariehamns ungdomsorkester:** Rep. inför julbön tisdag 23.12 kl 18.00-19.00 i Strandnäs skola. Julbön onsdag 24.12 kl 14.30. Även fd musikanter välkomna.

■ **Rädda Barnen på Åland r.f. Hal-ler jullov till den 7 januari 2009.**

Ett litet ord

Så här några dagar innan det stora skalande går mina tankar till Maria, Jesu mor. Man blir varm av det namnet på något sätt.

Hur känns det när man står inför någonting oerhört?

Maria kände sig säkert utschasad och orolig. Tänk att inte veta var man kan luta sitt huvud när natten kommer. Än mindre veta hur det ska gå till att föda barn.

Samtidigt vet hon att hon bär på ett hopp.

Vi stannar inför det goda som räcks till oss i julnatten

Där i stallet är omständigheterna helt fel. Men det är där änglasången hörs över nejden. Här ser julfriden ut att finnas. Fast det kändes kanske inte så just då.

Jag tror att det är med fa-

cit i hand som stjärntydarna förstod att det stora ljuset hade tänts i världens mörker.

Vi kommer hem släpande på kassar och försöker förtränga att det inte blev någon rejäl julstädning i år heller. Och inte vågar man tänka på att alla relationer inte är så varma.

Det blir en regnig och rusig jul säger meteorologen. Omständigheterna är fel.

Men kanske det är just då det är rätt.

Kärleken landar. Också på Åland.

Juanita Fagerholm-Urch
urchi@aland.net

Lite ilska bra vid mattpisk

Hur piskar man mattor? Ingen piskar mattor numera – jag gör det till julen. Ska man slå inifrån och ut? Hårt eller? Hur länge? Går det inte lika bra att dammsuga?

”Utmattad”

Svar: Du har så rätt, det är sällan och aldrig man ser folk piska mattor numera. Jag reflekterade över detta för två och ett halvt år sedan då vi hade barnflicka och hon släpade ut alla mattor och frågade mej var mattpiskan är. Det var bara att konstatera att någon sådan ägde vi inte! Hon såg faktiskt ut som ett frågetecken för i Rumänien piskar man tydligt mattorna.

Hur då?

När jag var liten piskades det mattor. Det kammades mattfransar också. Jämna fina mattfransar, förbudna att gå på när det skulle komma gäster. Och så hade man en sån där rismattborste med kort skaft att sopa mattan med innan den togs in till sist.

Ut på balkongen med mattorna och så piskade vi, eller egentligen pappa för det ansågs vara karlagöra eftersom det behövs armkraft till det. Det gjorde alla grannar i alla höghus på våran gård. I dag

hemma
tipset

t.d.landell@aland.net

får man inte piska mattor på balkonger i hyreshus. Man ska använda mattställningen, om en sådan finns, och då blir hela proceduren genast jobbigare. Man måste ju gå ganska långt då....

Undersida upp

Mattan skall hängas med undersidan utåt, nu pratar jag mattor av slaget med juteboten. Man tar tag i mattan och så piskar man, uppifrån och neråt. Slår man från undersidan slår man ut damm och

Så man blir matt. Är du ilsken? Passa på att piska dina mattor. I dag får vi en lektion i mattpiskningens sköna kost i hemmatipset. På bilden ser vi Stina-Gun Björklund som väver och säljer mattor.
Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

sand, slår man från mönstersidan slår man in sandkorn i väven.

Lagom hårt

Piska inte med full kraft utan sådär lagom hårt, utan att förstöra, så länge att det slutar damma om mattan. Lämna den gärna på ställningen och vädra ett tag. Trasmattor spelar ingen roll från vilken sida man slår. Mindre är nästan lättare att bara skaka för hand.

Att piska mattor när man arg kan vara ett tips, då går det un-

dan och man får lite extra studs i slagen.

Tvätta i snö

Det är synd att vi har så dåliga vintrar nu för tiden. Det är perfekt att tvätta stora mattor i torr snö. Man lägger dem med mönstersidan neråt mot snön och låter dem ligga ett tag så ”tvättar” snön den plus att alla kvalster och liknande dör av kylan. Innan man tar in den igen behöver man bara slå ur snön och sedan lägga tillbaka mattan på

golvet. Kvar i snön brukar bli en mörk fyrkant.

Dammsugaren tar effektivt bort damm och annat. Jag tror ändå att en matta blir renare och fräschare om man piskar den för då rengör man också undersidan. Det brukar finnas mycket intressant under, speciellt stora mattor när man väl tar bort dem från golvet.

Ha en riktigt God Jul och så önskar jag er alla ett trevligt nytt år.

Tina

Kaplan Ola Byfält lämnar Mariehamns församling för en tjänst i Vanda svenska församling.
Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

Kaplan Ola Byfält lämnar Mariehamn

■Kaplanen i Mariehamns församling **Ola Byfält** har beviljats begärd avsked från 1 januari 2009.

Kaplanstjänsten i Mariehamns församling har förklarats ledig att sökas senast 19 januari 2009 klockan 16.00.

Kaplanen i Mariehamns församling Ola Byfält har förordnats att sköta kaplanstjänsten i Vanda svenska församling 1 januari till den 31 december 2009, dock högst tills kyrkoherdetjänsten blir ordinarie besatt.

Detta meddelas från domkapitlet. (ka-f)

JICKENS JULKALENDER

Lucka 20. Julskinka: 2062, 2757. Övriga: 58, 232, 450, 643, 806, 1583, 1731, 1843, 2294, 3065, 3257, 3263, 3730, 3805. Toppvinst: 2275. **Lucka 21.** Julskinka: 2190, 2331. Övriga: 150, 503, 549, 596, 1386, 1986, 1988, 2582, 2604, 2648, 2822, 3128, 3652, 3923. Toppvinst: 273. **Lucka 22.** Julskinka: 1855, 2985. Övriga: 742, 1258, 1370, 1579, 1597, 1832, 1835, 2064, 2917, 3032, 3638, 3745, 3799, 3936. Toppvinst: 1128. **Lucka 23.** Julskinka: 120, 2691. Övriga: 138, 429, 507, 1417, 1578, 1824, 2072, 2218, 2674, 2827, 2921, 3029, 3853, 3934. Toppvinst: 1443. **Lucka 24.** Julskinka: 2760, 3969. Övriga: 198, 603, 784, 830, 1054, 2071, 2404, 2528, 2616, 3042, 3061, 3251, 3804, 3837. Toppvinst: 544.

Vi önskar alla våra kunder och leverantörer

God Jul & Gott Nytt År!

RESTAURANGBÅT MANNECHAI
Tel. 16 727

Fridfull helg

önskar vi på

ENEBERGS
BEGRAVNINGSBYRÅ

En välvillig
julhälsning:
Julkortet med det
Röda Korset

God jul &
Gott Nytt År

önskar vi våra kunder och samarbetspartners

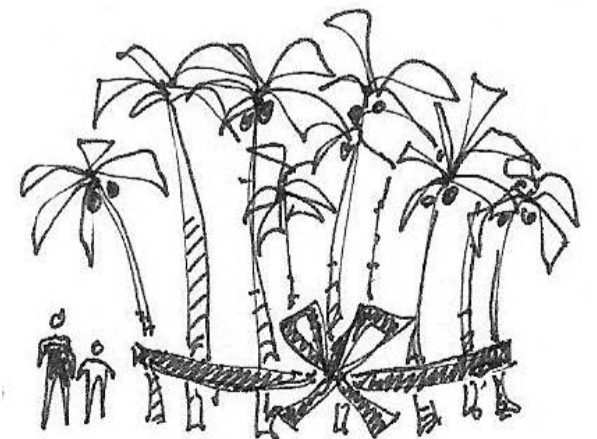
Vendor

God Jul & Gott Nytt År!

Marie-BAR

Vi håller stängt julafton.
Öppet:
lördag 27/12 kl 7.30-14,
Nyårsafton kl 6.30-14.

Jag vill tacka alla mina kunder för förtroendet och önska Er alla en god jul samt lycka och glädje inför det nya året.

För varje kund har jag sponsorerat en liten skogsdunge via Kyrkans Utlandshjälp till de erosionsdrabbade områdena i Nepal.

Med julhälsningar,
Tiina H

Arkitektbyrå Tiina Holmberg Ab
Torggatan 47, 22100 Mariehamn
0400-790383 tiina.holmberg@aland.net

Vi önskar alla
våra gäster och
affärsbekanta

God Jul &
Gott Nytt År!

Vi vill önska alla
våra kunder och
samarbetspartners

God Jul &
Gott Nytt År!

Åkeri Söderström & Karlsson Ab
Lumparlands Kross & Grus Ab

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

” Om man kan förhandsbeställa på nätet, när börjar egentligen rean då?

THOMAS WYATT, vd i Svenska bokhandlareföreningen, i DN om hotet mot bokrean.

Klar med ny diktsamling

Gerd Karin Nordlund från Saltvik stipendiebelönad

Gerd Karin Nordlund, född och uppvuxen i Saltvik Syllöda, och verksam som lärare och författare i Sverige har erhållit ett stipendium på drygt 55.000 kronor ur författarnas kopieringsfond. I dagarna har hon också gett ut diktsamlingen "Trädgård för ovana". Och i framtidsplanerna finns ett romanprojekt.

Gerd Karin Nordlund kom redan som femtonåring till Stockholm. På sextiotalet var hon under ett par år tillbaka på Åland men har sedan dess bott i Sverige. För tio år sedan debuterade hon som författare med diktsamlingen "Genom ett hål i väggen". Efter att för serien "Lätt Läst" ha omformat boken "Jag, slaven Gustavus Vassa" av Equiano Olaudah (1745-1797) har hon nu skrivit sin andra diktsamling. Debutboken kom ut på Ellerströms förlag men nu ger hon själv ut den nya i samarbete med Podium distribution som upprätthålls av Författarcentrum Öst, för övrigt samma kanal som **Krister Lumme** använde för sin senaste roman.

Beskriver strövtåg

"Trädgård för ovana" innehåller bland annat dikter från det år som Gerd Karin Nordlund tillbringade i Tanzania 2005-2006. Hon säger till Nyan att namnet inte skall tolkas så att hon skulle vara

särskilt intresserad av trädgårdsodling.

–Snarast beskriver jag strövtåg i naturliga, men också "onaturliga" parker. Jag är inte så kunnig när det gäller växter, snarare en som bara njuter i största allmänhet av vacker natur.

Kanske en roman

Gerd Karin Nordlund säger att hon är mycket glad över stipendiet från kopieringsfonden.

–Nu kan jag ta tjänstledigt ett par månader och jobba vidare med en berättelse med arbetsnamnet "Det magiska huset".

Hon säger också till Nyan att hon kanske åker till Kavalla i Grekland i maj.

–Där kan jag sitta och koncentrera mig i ett par månader och då hoppas jag kunna bli klar med min berättelse. Det blir kanske en roman men innehållet vill jag ännu hålla hemligt.

Njuter på Åland

Trots att det är länge sedan Gerd Karin Nordlund lämnade Åland så återkommer hon nog emellanåt.

–Jag njuter av tystnaden, det vackra landskapet och den lugna staden Mariehamn. Litteraturdagarna är också ett evenemang som jag gärna är med på så ofta jag kan, säger hon.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Poesiaktuell. Gerd Karin Nordlund, född i Saltvik, har gett ut sin andra diktsamling och fått stipendium från kopieringsfonden i Sverige. Foto: SONIA BLOM

Ny skiva. Spelevinkarna bjuder på sommarfröjd.

Sommarfröjd med Spelevinkarna

inom Ålands spelmansgille kan man nu få njuta av till jul. Skivan bjuder på femton spår med låtar ur den repertoar som Spelevinkarna spelat under sin drygt tjugoföråriga tillvaro. Det är lätt underhållningsmusik, operettpärlor, gammal dansmusik, en del Taubelåtar.

Christina Johansson, som spelar kontrabas i gruppen, berättar att inspelningarna gjordes i december i fjol och i mars i år på Breidablick i Finström med **Jan-Peter Jansson** som inspelningstekniker. Det är också i hans studio i Jomala som slutarbetet på skivan gjorts. "Jampa" medverkar förresten själv på mandolin i "Natt i Moskva".

Ragnar Boman har varit musikalisk ledare och det är också han som står för arrangemangen av låtarna. Dessutom spelar han givetvis med.

Utöver den nämnda "Natt i Moskva" finns till exempel "Guld och silver", "Poema", Brevet från Lillan", "Kotkas ros", "Konvaljens avsked" och "Fiolen min" med.

På skivan medverkar, utöver de redan nämnda:

Inga-Lill Abrahams-son, Sven-Olof Boman, Ann-Christin Eriksson, Clara Eriksson, Dennis Eriksson, Bror-Erik Jansson, Christer Lång och Britt-Mari Wallén, på fiol, **Rainer Karlsson, Åke Lindblad och Martin Staf**, dragspel, **Hans-Erik Ramström**, gitarr och **John-Adam Sjölund**, piano. Sångsolister är: **Ann-Iréne Dahlgren, Elof Johns och Åke Lingonblad**.

Robert Jansson har fotograferat och **Torgny Stjärnfelt** gjort omslaget. □

Musikalfilmen "Mamma Mia" har

blivit den mest vinstbringande filmen någonsin i Storbritannien. Bland annat mediebolaget ITN berättade om rekordet på sin webbplats, skriver FNB.

Det tidigare lönsamhetsrekordet i Storbritannien innehades av den amerikanska filmen "Titanic". "Mamma Mia" har hittills gett biljettintäkter på drygt 69 miljoner pund (cirka 75 miljoner euro) i Storbritannien.

Mamma Mia har blivit årets mest sedda film i 15 olika länder, däribland Finland. □

En stridbar finlandssvensk debattör

Litteratur

Ny bok.

Ralf Norrman: Personligen minskar jag inte. Scriptum 2008, 310 s.

"En sann renässansmänniska" så benämner **Kurt Gullberg** sin vän **Ralf Norrman** (1946 - 2000) i en samlingsvolym Norrmanartiklar som förlaget Scriptum i Österbotten givit ut till minnet av den stridbare förkämpe för Svenskfinland i allmänhet och för Österbotten i synnerhet.

Mångsidig var Norrman verkligen, professor i engelsk filologi var hans yrke men mest känd blev han som debattör i en mängd ämnen, som alla hade att göra med

Anpassning. Karikatyrtecknaren Leif Sjöström var god vän med Ralf Norrman. Här ger han en "hurrarsyn" på vart en alltför stor anpassning i språkfrågan kan leda till också för Svenska folkpartiet. Bilden ingår i Norrman-boken.

hans starka samhällspolitiska engagemang.

Mot eliten

"Personligen minskar jag inte" heter samlingsvolymen och titeln återger ett känt yttrande av Norrman i samband med tillkomsten av den så kallade Hurrarörelsen. Tillsammans med bland annat författaren **Gösta Ågren** vände sig Norrman mot vad de uppfattade som den finlandssvenska elitens svek mot Svenskfinland.

De anklagade eliten för att alltför lätt göra avkall på svenskan och för att ständigt anpassa sig till språkmajoritetens olika krav. "Vi miiinskar" var enligt hurrarna elitens

ständiga uppgivna klagovisa.

Kärnlandet

Österbotten var enligt hurrarna Svenskfinlands kärnland och mycket av vad Norrman skrev handlade om olika österbottenska frågor. Han kastade sig in i den snåriga ortnamnsdebatten och ville i polemik med de etablerade forskarna peka på att ortnamnen var av betydligt äldre ursprung än vad som dittills antagits. Vidare försökte han sig också på arkeologiska analyser som egentligen hade samma syfte, nämligen att påvisa att Österbotten kontinuerligt hade haft en nordisk bosättning

Också på Åland känner vi

igen problemställningarna. Ortnamnsvetare hävdar att den övervägande majoriteten av de åländska ortnamnen är medeltida och att detta tyder på att Åland varit avfolkat under en rätt lång tid och att de gamla urnordiska namnen därmed glömts bort. Nu har det emellertid lagts fram starka indicier på att avfolkningen inte ägt rum.

På Åland känner vi sannerligen också till motsättningen mellan den finlandssvenska eliten och de regionala intressena i språkfrågan.

Viktig insats

För egen del måste jag erkänna att jag inte har tillräcklig sakkunskap att avgöra vem som har rätt i de intrikata ortnamnstolkningarna och den invecklade analysen av utgrävningsresultat med vidhängande pollenanalys. Det man vågar hävda är i alla fall, att hurrarna i mycket haft rätt och att deras insats varit viktig för en starkare finlandssvensk medvetenhet.

Att debatterna ibland urartat är ändå en sanning. Att till exempel Österbottenälskaren framför kanske alla andra, professor **Lars Huldén**, framställts som opatriotisk öster-

bottning bara för att han vidhållit det ovedersägliga faktum att många av ortnamnen i Österbotten innehåller ett finskt namnelement, är inte smickrande för vissa hurrare.

Också den typen av ärkenationalistiska utspel känner vi igen från den åländska debatten.

Intresserar

"Personligen minskar jag inte" är utan vidare läsvärd för den som intresserar sig för finlandssvenska frågor. Det är ett problemområde som i hög grad har relevans och betydelse också för Åland även om förhållandena här delvis är anorlunda och vi här tack vare självstyrelsen har en privilegierad ställning.

Samtidigt ger boken ett porträtt av en stridbar – och många gånger omstridd – kämpe för sina ideal. Det är historien om den begåvade pojken från Malax från synnerligen enkla förhållanden som övertygande bevisade att det finlandssvenska folket inte består av cigarrökande adelsmän och direktörer som vulgärdebatten inte så sällan vill hävda.

STEN ERIK ABRAHAMSSON

Yalda-fest

★ ★ ★ ★ ★
På Margaretha-gården
20.12 kl. 18 ★
Årets längsta natt firas
Arr. Ålands Mångkulturella
★ förening ★

Jag önskar alla mina kunder och affärsbekanta en

God Jul & Gott Nytt År

F:ma Varmvind
Gsm 0457 0878869

Vi önskar alla en riktigt

God Jul
och ett
Gott Nytt År!

SERVICEPUNKTEN
Sune, Catarina och Sam
Vi håller stängt 22.12-6.1

Vackert till jul Vinterbarn 7,60

Ljuslykta 4,85

Mycket julservetter, från 2,15

Du är hjärtligt välkommen till
EL SHADDAJ
Norra Esplanadgatan 4, tel 19 077

Värmeljus med mönster, 9-pack 2,75

Störst är inte alltid bäst

Nya Åland
☆☆☆

God Jul & Gott Nytt År

önskar vi våra kunder, affärsbekanta och leverantörer genom en inbetalning till Ålands Sjöräddningssällskap.

Det finns bara ett paradys på Östersjön

*** KALMERS ***
ELAVDELNINGEN

ALLA JULSAKER I LAGER -25%

Gäller ej reservljus

JULÖPPET: MÅN-FRE 8.30-19
LÖRD 10-15 SÖND 12-16
ELAVDELNINGEN TEL 12 012
WWW.KALMERS.AX

Vi önskar alla våra kunder

God Jul & Gott Nytt År

Istrället för julkort och gåvor gör vi en inbetalning till Röda Korsets katastroffond.

m. tryck MARIEHAMNS TRYCKERI AB

EN GALAKVÄLL I MUSIKALENS OCH FILMMUSIKENS VÄRLD

RÖSTER FÖR ÖSTERSJÖN

FRÅN COLE PORTER TILL MAMMA MIA

Välgörenhetskonsert på
ANDERSUDDE 8 AUGUSTI 2009 KL 20.30
Sound of Music, West Side Story, Grease, Mamma Mia och mycket mera.

Medverkande bl.a. Björn Blomqvist, Jenny Carlstedt, Mikael Fagerholm, Lisa Fornhammar, Therese Karlsson och Dan Karlström.
Kapellmästare: Fredrik Erlandsson. Kördirigent: Johanna Grüssner.

**OBS! Endast en föreställning
Köp din biljett (55€) i hotell Arkipelag nu!**

Duka upp julbordet!

Vinglas med totemotiv 4,20

Julmugg 6,95

Julmugg 3,50

Servetter olika motiv 4,95/20 st

Borddukar 150x250 cm 29,95
150x350 cm 39,95

Ljusset 26,50

Välkommen!
TYGER & SÅNT

JULÖPPET:
lördag 20/12 10-16
söndag 21/12 12-16
mån-tis 22-23/12 9-20
Julafton 9-12 Torggatan 4 • Tel 23 360

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

vin & mat

JULSPECIAL

”Är det inte lite av charmen med julmatsfrosseri att alla smaker ska få studsa runt i munnen som en spännande boxningsmatch i flera ronder?”

ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

Låt smakerna dunka varandra i ryggen

Att rekommendera drycker som passar till ett digande julbord är inte lätt. Sötsyrliga sillar trängs med kryddiga köttbullar och het hemlagad senap. Wobblande lutfisk varvas med surkål, muskotdotande rotfruktslådor och rödbetsallad. Perfekta

kombinationer är möjliga, men bara om man tar en rätt i taget med en utvald dryck, och då tappar man kanske poängen med det hela. Är det inte lite av charmen med julmatsfrosseri att alla smaker ska få studsa runt i munnen som en spännande boxnings-

match i flera ronder? Det bästa tipset är att köpa hem några goda drycker och låten slumpen avgöra när smakerna slutar boxas och dunkar varandra vänligt i ryggen istället. Här är några drycker jag kommer att köpa hem till jul.

VECKANS RÖDA:

Quinta do Encontro Superior

Jag gillar portugisernas förmåga att mixa sina lokala druvor till välsmakande kryddblandningar. Jag ser framför mig hur vinmakaren likt en passionerad stjärnkock tar lite av den ena, lite mer av den andra och slutligen några droppar av den tredje tills han förnöjt kan luta sig tillbaka och beundra sitt aromharmonika konstverk.

Tre druvor samsas i detta mustiga vin, två av dem används flitigt i portvinsframställning. Jag känner flera dofter som knuffar mig rakt in i en behaglig julstämning. Mörk choklad, kryddpeppar, salt kött och torkad frukt. En ljuvlig stallton av fuktig halm och läder känns i bakgrunden, och i den lite återhållsamma smaken finns en syrlig körsbärston som väcker aptiten.

Passar till: köttssidan på julbordet. Det som dansar ringdans framför min näthinna är rökt fårfiol, grillad julsinka, smakrika köttbullar och prinskorvar. Den lilla syra och kärvhet som finns i vinet får gärna bäddas in, till exempel med en syrlig kall crème fraîche-sås med god smaksättning.

” Jag känner flera dofter som knuffar mig rakt in i en behaglig julstämning. Mörk choklad, kryddpeppar, salt kött och torkad frukt.

VECKANS ÖL:

Wittekerke

Ölvärldens skummande utbud glöms allt för ofta bort. Otaliga gånger har jag gnidit mina tinningar för att försöka hitta en bra vinrekommendation till en hopplös rätt. Jag väljer det vin som ställer till med minst problem istället för att hitta en klockren kompanjon i ölsortimentet. Jag ska bättra mig. Detta grumliga veteöl doftar behagligt av örter, citrus och frukt. Det är fräscht och läskande att dricka och humlebeskan är nästintill obefintlig.

Passar till: alla er som bojkottat julmaten och köpt hem hummer istället. Gott också till den gravade laxen, siktartaren, räkorna, rommen och varmröta laxen - julrätterna som får många viner att rygga tillbaka.

” Passar till alla er som bojkottat julmaten och köpt hem hummer istället.”

Namn: Wittekerke, 33 cl
Ursprung: Belgien
Typ: Överjäst veteöl
Alkoholhalt: 5 %
Pris: 2,32 euro
Artikelnummer på Alko: 731534

VECKANS CIDER:

Valderance Cidre Bouché Brut

All cider är inte artificiellt slisk. Det finns mer än billig bubbeldricka i otympliga plastlittersflaskor från livsmedelsaffären som är bra att ta till som alkoholfritt alternativ när det ska bjudas på skumpa. Det finns en faktiskt en sjudande ciderkultur där kvalitet och tradition råder. Så läskande, så gott, så rent i smaken. Detta är en spontanjäst cider från Frankrikes "näsa" Bretagne. Äpplen, äpplen - på riktigt - tillsammans med en liten lockande kryddighet. Utmärkt juledricka.

Passar till: att fukta strupen med och bara njuta av fräschören. Gott till sillarna och laxen på julbordet - och till och med till lutfisker för den som vågar testa. Funkar också fint med patéerna och till de sötaktiga rotfruktslådorna.

” Gott till sillarna och laxen på julbordet - och till och med till lutfisker för den som vågar testa.

Namn: Valderance Cidre Bouché Brut, 37,5 cl
Ursprung: Bretagne, Frankrike
Typ: Rätt torr spontanjäst äppelcider
Alkoholhalt: 5 %
Pris: 3,10 euro
Artikelnummer på Alko: 740804

Ellas jultips: Koka din egen glögg!

En flaska fylligt rödvin (eller svartvinbärssaft), en deciliter farinsocker tre kanelstänger en stjärnanis en muskotnöt ett rött halverat äpple tre matskedar Madeira.

Sockret hettas upp i en teflonkastrull, lite av vinet hälls på (obs, det fräser som bara den!).

Resten av ingredienserna tillsätts, och glöggen får sjuda sakta tills smakerna uppnår den intensitet man vill.

Späd med vatten om glöggen känns för stark.

Vin: Quinta do Encontro Superior 2004
Druvsort: Baga, Touriga Nacional, Tinta Roriz
Alkoholhalt: 13 %
Producent/Vingård: Quinta do Encontro
Ursprung/klassificering: DOC Bairrada, Portugal
Lagring: 6 månader på ekfat
Förslutning: Naturkork
Hållbarhet: Drick nu eller spara 2-3 år
Serveringstemperatur: Runt 18 grader
Pris: 11,83 euro
Artikelnummer på Alko: 475317

Jag ska flytta hem igen

ett litet sommaruppehåll från vinsidan skulle det bli. En tid att krävligt dofta och smaka utan kritiskt tänk. Njuta av bärnstensskiftande och djupröda druvdroppar i djupa klunkar utan metodiskt antecknande. Utsätta mig för misslyckade mat- och vinmöten utan att inleda en ingående utredning om orsak och verkan. Hitta nya krafter, ny vin-spiration, nya vinklingar, nya vinvägar. Det var tanken. Riktigt så blev det inte. Fem veckors planerad paus blev ett fem månaders vinmaraton.

Igår utexaminerades fjorton nypresade sommelierer från Ålands hotell- och restaurangskola. I flera månaders tid har jag tillsammans med mina dryckeskunniga

lärarkollegor suttit fastspänd på ett rusande vinkunskapsstyg genom en snårig vinter-räng tillsammans med fjorton hungriga elever. Vi har dissekerat druvor, huggit halsen av champagneflaskor, krusat rullstolar från Châteauneuf-du-Pape, spottat ut hundraeurosviner, blivit bundis med Barolo och Nya Zeeländsk Sauvignon Blanc, lärt oss följa vår vin-tuition, beundrat inspirerande gästföreläsare och svettats igenom kraftuppsugande tenter. Vi är framme nu. Tåget har stannat, eleverna har stigit ut på perrongen och ska återvända till sin vardag berikade med en ny, cool titel. Själv är jag lätt åksjuk, utmattad och darrig i knäna efter denna tidsslukande vinresa, men jag är också glad över att ha fått vara med och

bidra till att fjorton engagerade och målinriktade elever fått stämpla sina vinbiljetter till ett nytt utmanande yrke.

Pausen tar jag nu istället. Den här julen ska jag vara en apatisk hösäck. Suga musten ur varenda stillsam minut. Jag längtar efter att få ha det riktigt härligt tråkigt. Åta uppvärmda rester, titta på förutsägbara filmer, strosa på stan utan ärenden och kanske till och med läsa en bok som inte handlar om vin eller pedagogik. Jag ska skaffa mig skummustasch av mustigt julöl, äta julgodis och dricka madeira i den skeva gungstolen och ställa till med ett riktigt nyårskalas så att jag får träffa alla försummade vänner.

Efter jul ska jag göra ett nytt försök att vara en del av min egen vardag. Jag vill gärna dela med mig av mina vinupplevelser, fast utan att vara fastklämd i en druvpress. Upplevelsena ska få självvärinna, sakta sippra ut i textform varannan vecka. Däremellan ska jag samla intryck, undervisa i lagom dos och lägga pussel med min två och ett halvt-åring.

Den prioriteringspusselbiten gjorde han väldigt tydlig för mig när jag för femte kvällen i rad kom hem efter klockan nio på kvällen. Han gav mig en varm inbjudan som sved som chilikärnor i bröstet på mig:

– Vettu mamma, du kan få flytta in här hos mig och pappa! Du får det!

Messa Nyan!
0457-323 4444

God Jul & Gott Nytt År
önskar vi våra kunder och samarbetspartners

JULÖPPET:
24-27/12 ... stängt
29/12 8-17
30/12 8-17
31/12 stängt

FLYGFYRENS STÄLLAGER
Jomala, tel. 31 628, fax 31 948

God Jul & Gott Nytt År
till våra kunder!

Nikulas Svets & Smide

Vi önskar alla våra kunder
God Jul & Gott Nytt År!

Wickströms
OPTIK
Torgg 13 i Sittkoff, el 19 823

Vecka 52 utkommer
Nya Åland
måndag-tisdag

Pga julhelgen publiceras inte Torget vecka 52.

Vi önskar alla våra läsare
God Jul

Nya Åland
www.nyan.ax

Vi önskar våra leverantörer och kunder
God Jul & Gott Nytt År

Dahlmans
Smak, känsla, kvalitet

Nya Apoteket

Vi önskar alla våra kunder
God Jul & Gott Nytt År
genom en inbetalning till Ålands cancerfond.

God Jul och Gott Nytt År
till alla kunder och samarbetspartners

REN-hållningen
informerar

Flerfack (Finström, Mariehamn*)	23.12	körs 22.12
Restavfall (Saltvik, Finström, Järsö)	24.12	→ 22.12
Restavfall, Bioavfall (Mariehamn)	24.12	→ 23.12
Flerfack (Jomala Prästgården, Kungsö, Gottby, Mariehamn*)	24.12	→ 23.12
Flerfack (Kalmarnäs, Mariehamn*)	25.12	→ 27.12
Restavfall, Bioavfall (Mariehamn)	25.12	→ 24.12
Restavfall (Lemland, Lumparland)	25.12	→ 23.12
Flerfack (Saltvik, Sund, Geta, Mariehamn*)	26.12	körs enl. ord. schema
Restavfall (Eckerö)	26.12	körs enl. ord. schema
Restavfall, Bioavfall (Mariehamn)	26.12	körs enl. ord. schema

Nyårsdagen: Endast flerfack i Mariehamn. Övriga rundor körs fredag 2.1.2009.
Trettondagen: Enligt ordinarie schema

*Flerfackskärl i Mariehamn med med varje veckas tömning

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!
RENHÅLLNINGEN
Vi gör det enkelt!
Ring 27 580

God Jul & Gott Nytt År!

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Stig och Joakim
Wennström**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Synskadade

**Ann och Marianne
Westerlund**

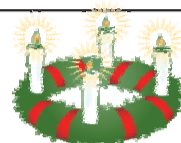

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

Margret och Bertrand

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Kobba Klintars vänner

**Jana, Robban, Danne,
Oscar och Macken**

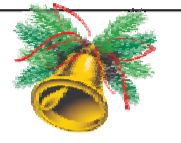

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

Elmine och Nils Puisto

Vi vill önska
släkt och vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerförening

Mis och Richard

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerförening

**Siv och Dennis
Stockholm/Eckerö**

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
DUV

Anders, Anne och Erik

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Sjöräddningssällskap

**Gun-Britt, Henry, Johan
Beata och Jannika**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Patrik, Solveig, Elin,
Simon och Anton**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Dan, Linda,
Rebecca och Frida**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Börje och Birgit
i Skeppsvik**

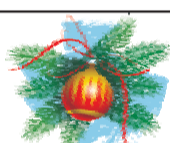

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Anki och Per-Arne
med familj**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barncancerfond

**Janina och Anders
i Haraldsby**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Ann-Charlotte och Runo
Karlsson**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Fjalar, Ylva
och Roger Danielsson**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Marlene, Mikael
Karl och Isak Söderholm**

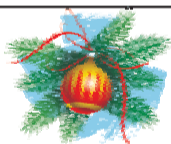

Vi vill önska släkt och vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Gun, Tony,
Emmelie och Julia**

Vi vill önska våra vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning
till Hembygdens Vänner r.f

**Robert, Leena, Lisa
och Julius Lindfors**

Vi vill önska
våra vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Röda Korset

Magnus och Marita Smeds

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Handikappförbund

**Camilla, Torsten,
Emma och Pontus**

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerförening

Barbro och Rainer

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerförening

**Jonathan, Hannah,
Gustav och Iréne i Bålsta**

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

Katrin och Henryk

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning
till Barncancerfonden

Haje, Ingo, Jenny och Simon

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Rädda Barnen

Maj-Britt och Göte Sundberg

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Tessan, Börje
och Sebastian**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Kenneth, Jessica
och Elina**

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Gretel och Erik
Henriksson**

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Djurskyddsförening

Mirva och Per-Olof

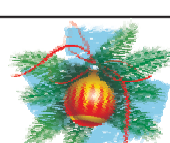

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Demensföreningen

Gertrud och Rolf Källsten

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Barnfond

**Jaana, Anders,
Malin och Mirjam**

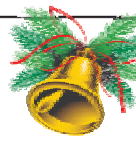

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

**Meri o. John Johansson,
Marianne o. Bert, Bengt**

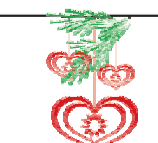

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning till
Ålands Cancerfond

Snöfrid Öfverström

Vi vill önska
släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning
till Kobba Klintars vänner

Brittmari och Erland

Vi vill önska släkt & vänner

**God Jul &
Gott Nytt År**

genom en inbetalning
till Ålands Cancerfond

**Gerd, Leif,
Kalle och Sara**

Annonsera i den tidning du själv läser!

Via telefontråden varma önskningar går:
God Jul & Gott Nytt År!

Vi vill tacka våra kunder för det gångna året och önskar en riktigt

God Jul & Gott Nytt År

Sverige

T.ex. Pelle i Stockholm med nr. 65 43 21. Sverige 81, Stockholm 8
81-8-65 43 21

Hela världen

T.ex. Bryan i New York med nr 65 43 21 "Världen" 82, USA 1 New York 212
82-1-212-65 43 21

Mariehamns Telefon Ab
Ålandsvägen 52, tel. 27 044

Ett säkert julklappstips!

När du handlar hos oss får du bonus på köpet!

Ge presentkort som gäller i tre butiker!

Real Made till Real Paid!
MAGIQUE for fashion
Torggatan 10 • Tel 17 730

TYGER & SÂNT
Torggatan 4 • Tel 23 360

PRESENTERS & SÂNT
Torggatan 4 • Tel 23 360

JULÖPPET:
lördag 20/12 10-16
söndag 21/12 12-16
mån-tis 22-23/12 9-20
Julafton 9-12

Välkommen!

Vi önskar alla en riktigt
God Jul & Gott Nytt År
genom en inbetalning till Ålands Barnfond

CARL RUNDBERG AB
ÖNNINGEBY SÅG, TEL. 32 950
24/12 stängt, 27/12 stängt, 31/12 öppet 8-14
www.rundbergs.ax

God Jul & Gott Nytt År!

<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Barnfond Roine och Signe-Maj</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerförening Peter, Anki och Stig-Erik</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerfond Kaj och Venita med familj</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands sjöräddningssällskap Fred, Rita och Cilla tax</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerfond Maj-Britt och Bosse Lind</p>	<p>Vi vill önska släkt och vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Barnfond Tom och Ingrid Wickström</p>
<p>Jag vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Barnfond Hjördis Häggblom</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Hjärtfond Christina och Henrik Norrlund</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Barnfond Joacim och Felicia Westerlund</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Diabetesföreningen på Åland Inga-Lisa och Stig Pettersson</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerförening Marita Mattsson</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerförening Solveig och Stig Engström</p>
<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Barnfond Nina, Magnus, Olivia, Josef och Melker</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Sjärräddningssällskap Bitte och Hasse i Dalkarby</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Cancerfond Maj, Åke och Rambo</p>	<p>Hållbar jul och klimatsmart nytt år genom en inbetalning till Östersjöfonden Toots, Carusu och Lindon</p>	<p>Vi vill önska släkt & vänner God Jul & Gott Nytt År Gun, Tuffe och Magnus</p>	<p>Vi vill önska släkt och vänner God Jul & Gott Nytt År genom en inbetalning till Ålands Lungskadeförening Raija-Liisa</p>

MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FRED

LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

God jul, vi är ju ändå körda

Mitt på det ubåtslånga julbordet ligger ett avhugget grishuvud, ett äkta, med äpple i munnen och brännskadad hud i ansiktet, eller säger man kanske griljerad? Det rödbruna skinnet och de tomma ögonhålorna borde kanske störa mig, men icke, för jag är bjuden på julbord med jobbet och akta sig, fru Söderström, vad jag smörjer kråset.

Jag slabbar runt lite bland kalvsylta, björnfilé, slaskrulta, konaglar och hästfoster och de andra läckerheterna som hör julbordet till. De små skyltarna med rätternas namn ger mig kväljningar, visst, men det mesta smakar ju fantastiskt, så jag förtränger vad jag stoppar i munnen och koncentrerar mig istället på hur det smakar. Yummy.

Ty julen är den tid på året då vi vill att saker och ting ska vara som saker och ting alltid har varit. Ett julbord ska således se ut som ett julbord, så kom inte hit med nån jävla hummus, hör du det? Julen är en tid av traditioner och traditioner ruckar man inte på.

På det lilla planet, inom familjen, medför det problem av det mindre slaget.

Som att det "för i helvete inte går att kombinera leverkorv med ungsbakt pannkaka på ett julbord" eller att "tomten inte får komma före klockan fyra, är du full eller?", men så blir det ju ofrånkomligen när familjer firar ihop och försöker kombinera sina jultraditioner under en och samma julafton.

Ingen vill backa, julen ska vara som julen alltid har varit och "vår familj har minsann alltid ätit lingonpalt på julen så nu är du så god och gör plats på serveringsvagnen, till exempel bredvid er farbror Sigges äckliga sellerilåda, vad fan är det för julmat egentligen?"

Nå, det är ju inget problem som inte lite mutklappar kan åtgärda. No biggie.

På det större planet däremot, rent globalt alltså, skvallrar vår kärlek till traditioner, och vår ovilja att förändra oss, om att vi givetvis är körda.

Det är väl rätt självklart: Det som kan ses som ett sympatiskt, mänskligt drag, nämligen behovet av att klamra sig fast vid rutiner, vanor och sedvänjor - och det gäller inte bara julen - måste ju också ses som vår stora svaghet.

Vi kan ju inte ändra på oss. Vi vill inte.

Vi klarar ju inte ens av att avstå från vårt käraste slaktavfall på julbordet, och det trots att det egentligen är en miniuppoffring, och det dessutom finns klara bevis för att köttindustrin skadar klimatet, etc, yada yada, ja ni vet ju, jag orkar inte tjafsas om det - så vad talar för att vi skulle kunna göra de där andra, större, livsviktiga förändringarna som krävs (påstås det) för att jorden inte ska skrupna ihop och dö som en övergiven fårtestikel på julbordet?

Ingenting alls. Inte ett skit.

Möjligen - om de ligger lägligt till i affären, både placerings- och pris-mässigt - kan vi tänka oss att köpa lågenergilampor. Och vika mjölktekor. Men förutom det? Sluta köra bil?

Inte en chans, Frans.

Med den tanken i huvudet glider jag förbi julbordets rader av grisfötter, drontsnablar och tryfferad hönshaka, allt ska ner, jag tänker inte ha dåligt samvete, ett julbord SKA se ut som ett julbord och det som är gott är gott, vi är ju ändå körda.

Jag tänker ha en God Jul ändå.

Ni gör som ni vill.

NYANFAJTEN

	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Biologi. En fisk.	Anguilla anguilla på latin.	Som vuxen omkring 1,3 meter lång och väger omkring 2,5-3 kg.	Ekomiskt sett den kanske viktigaste sötvattensfisken.	Fortplantar sig i Sargassohavet.	Utröttningshotad och rödlistad.
Trafik. Ett bilmärke.	Den första bilen byggdes 1898.	Under första världskriget tillverkade man motorer för stridsvagnar och flygplan samt ammunition.	Efter kriget började man även tillverka traktorer i Le Mans.	Franskt bilmärke som fick stora kvalitetsproblem i början av 1980-talet.	Louis Renault (1898-1944) grundade märket med sina två bröder.
Litteratur. En författare.	En svensk författare som föddes 1964.	Debuterade 2004...	...med en roman som utspelar sig i förorten Blackeberg.	Hans böcker har övernaturliga inslag och handlar tex om vampyrer.	Han har skrivit bl.a. Låt den rätte komma in och Hanteringen av odöda.
På bordet. En frukt.	Citrus aurantium Sinensis på latin.	Brasilien är det största producentlandet.	På svenska betyder namnet "äpple från kina".	Elsa Beskow har skrivit en bok där en sådan antas vara ett ägg från solen som ramlat ner.	Stoppas gärna full med nejlikor inför jul för doftens skull.
Julfirandet. En person.	Nobelpristagaren Dario FO lär ha dansat duett med henne 1997.	Har ursprungligen att göra med vinter-solståndet i norr.	På medeltiden slaktades julgrisen denna natt.	Namnet betyder "den ljusa".	Ålands heter i år Majken Karlström.

Svar: 1. Äl, 2. Renault, 3. Johan Ålvide Lindqvist, 4. apelsin, 5. Lucia

OBS Det händer

LÖRDAG 20.12 BIO

■ **Bio Savoy kl 15.00.** Mamma Mu och kråkan. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 16.30.** High school musical. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 19.00.** The day the earth stood still. -F-11/9. Filmen får tre stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 21.00.** Twilight. -F-13/11. Förhandspremiär i Finland. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

DANS

■ **Arkipelag restaurangen kl 22.00.** Högtryck.

JULMARKNAD

■ **Föglö Vargskärgården kl 12.00-16.00.** Försäljning av julprydnader, fisk, julblommor, hembakat, lotteri m.m.
 ■ **Ålandsvägen 36 kl 12.00-15.00.** Borgboda julmarknad i stan. Nyheter varje vecka.

LOPPIS

■ **Skarpnätövägen 592 kl 11.00-15.00.** Loppis.

MUSIK

■ **Jomala kyrka kl 16.00 och 19.00.** Mariehamns Kvartets Julkonsert. Christian Juslin,

tenor, Tom Björkman, baryton. Stråkönsensemble Sara Kemetter, sopran, Liisa Talasniemi, alt, Niklas Wasén, tenor, Johan Karlsson, bas, Lita Gustavsson, flöjt, Elisabeth Karlsson, flöjt, Guy Karlsson, dirigent och Kaj-Gustav Sandholm, dirigent.
 ■ **Mariehamn S:t Görans kyrka kl 19.30.** Julstämning med Minna-Lisa Mattsson till akompanjemang av Camilla Heidenberg. Julsånger i traditionell tappning samt en nyskriven julsång i jazztoner av Camilla Heidenberg.

NÖJE

■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** & + dj Tötte.
 ■ **Dinos bar kl 22.00.** Seventh Wonder Sweden Rock Aktuella, progressiv metal.
 ■ **Parks bar kl 22.00.** Alan Parry.

SÖNDAG 21.12 BIO

■ **Bio Savoy kl 15.00.** Mamma Mu och kråkan. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 16.30.** High school musical. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 19.00.** The

day the earth stood still. -F-11/9. Filmen får tre stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 21.00.** Twilight. -F-13/11. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

JULMARKNAD

■ **Jomal Ålands hemgård kl 13.00.** Där kan du köpa det du behöver till julen t.ex. vår goda julkorv.
 ■ **Ålandsvägen 36 kl 12.00-15.00.** Borgboda julmarknad i stan. Nyheter varje vecka.
 ■ **Kökar Vikingalund kl 13.30-16.30.** Traditionell julmarknad.

JULSTUGAN

■ **Kökar hembygdsförening kl 10.00-18.00.** Traditionell julstuga.

LOPPIS

■ **Skarpnätövägen 592 kl 11.00-15.00.** Loppis.

MUSIK

■ **Sunds kyrka kl 19.00.** "Heavenly Day". Julkonsert med gospelkören Good News.
 ■ **Vårdö Strömstången kl 14.00.** Caroline Karlsson med vänner sjunger.
 ■ **Hammarland Hammargården kl 13.00.** De vackraste julsångerna.
 ■ **Brändö kyrka kl 18.00.**

Violinkonsert i midvinterid. Markku Jokinen, soloviolin.

RADIO

■ **Radio Vega kl 7.03.** Tonträffen—skivor från Svenskfinland. Nyinspelad julmusik med åländska förmågor.

MÅNDAG 22.12 BIO

■ **Bio Savoy kl 17.30.** Mamma Mu och kråkan. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 19.00.** High school musical. -F. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.
 ■ **Bio Savoy kl 21.00.** Twilight. -F-13/11. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

MUSIK

■ **Kumlinge kyrka kl 20.00.** Violinkonsert i midvinterid. Markku Jokinen, soloviolin.
 ■ **Mariehamns kyrka kl 19.30.** "Heavenly Day". Julkonsert med gospelkören Good News.

TV

■ **Åland 24 kl 18.30, 19.30, 21.30, 22.30 och 23.30.** Tomtemaskinen, du kan följa Pettson & Findus i deras förberedelser inför julen.

Vi önskar alla
God Jul & Gott Nytt År
 genom en inbetalning till
 Föräldraföreningen
 Fri från narkotika

MISSBRUKARVÅRDEN
 MARIEHAMNS
 STAD

Vi vill önska alla våra kunder, samarbetspartners och leverantörer en riktigt
GOD JUL och ett
GOTT NYTT ÅR
 med en inbetalning till
 Ålands Barnfond

OLLES
 EL

Vi önskar våra kunder och affärsbekanta
God Jul och Gott Nytt År
 genom en inbetalning till
 Demensföreningen på Åland

MATSSONS
 SVETS Kb
 VESTANSUNDA

God Jul & Gott Nytt År
 önskar
 Firma
ROLF WIDMAN

God Jul & Gott Nytt År
 önskar
 WIDMANS
 Kross & grus

Vi önskar
 alla våra kunder
God Jul och Gott Nytt År!

VI HÅLLER
 STÄNGT
 24, 29-31.12
 och 2.1.09

Auktoriserad Stiga och S:t
 betongprodukterförsäljare på Åland
tomtplanering
 Vikingagränd, tel. 23 675

Två kurser om hästutfodring

■ Ålands hushållningssällskap har bjudit in **Eva Dahlström** från Örebro för att föreläsa om utfodring av trav- och ridhästar. Den ena föreläsningen handlar om utfodring av häst, medan den andra vänder sig till den som odlar hästfoder.

Eva Dahlström arbetar som oberoende hästrådgivare på Svenska Husdjur, med råd-

givning i hela Sverige och i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet och ATG-hästklinikerna. Hon har själv ridit hela sitt liv och innan hon började på sitt nuvarande jobb var hon bland annat i USA och red galoppörer. Just nu har hon sex egna hästar, varav en är travare och de andra fem är halvblod som körs och rids.

Föreläsningen "Hästutfodring" hålls på kvällen den 19 januari.

Föreläsningen "Vall för avsalu till hästägare" hålls dagtid den 20 januari. Båda föreläsningarna hålls på naturbruksskolan. Senast den 9 januari ska man ha anmält sig på telefonnummer 3296 10 om man vill delta. (ml)

Vi önskar
 alla våra kunder
God Jul & Gott Nytt År

Café
INDUS
 Gamla Godbyv. Tel 21 865

God Jul & Gott Nytt År
 önskas till kunder & samarbetspartners

Kranis

God Jul & Gott Nytt År

WIDMANS
 Betong Ab

God Jul & Gott Nytt År

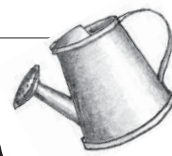

BACKMANS OPTIK
 Torggatan 9, tel. 19 226

Titta Törnroth-Sarkkinen
Epost: titta.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

Manchurisk strimlönn. Strimlönnens dekorativa bark kommer bäst till sin rätt mot en mörk bakgrund. Trädet kan med tiden bli upp till sex meter högt. Foto: TITTE TÖRNROTH

Skogskornell. Skogskornellens röda stammar är vackra hela året men gör sig allra bäst mot vit snö. Blommorna är gulvita och kommer i juni. Foto: TITTE TÖRNROTH

Glanskörsbär. Glanskörsbäret blommar med vita blommor på våren. Den här årstiden kan man njuta av stammen som är som fint polerad koppar. Foto: TITTE TÖRNROTH

Höstens och vinterns glädjebuskar

Det finns många träd och buskar som bjuder på vacker höstfärg.

Väljer man dessutom arter med dekorativa stammar har man glädje av dem året om.

Lönnarna, rönnarna... Häggmisplarna, aronian, katsuran... På hösten blir trädgården en underbar palett om man planerar med tanke på just färgspelet.

Min absoluta favorit i den här kategorin är perukbusken (*Cotinus coggryia*). De röd-bladiga sorterna förvandlas från mörkt purpurrött till rena rama elden. Planterar man dessutom busken i ett läge där solen kan lysa genom bladen har man en riktig stoppsignal i trädgården.

Som hårtofsar

Perukbusken finns också med gula blad. Den är en trevlig bekantskap under sommaren men höstfärgen är ingenting att stöna över. Den liksom bara gulnar bort.

Perukbuskarna har även andra kvaliteter. De behåller bladen länge och hamnar därför, tillsammans med flädrarna 'Black Beauty' och 'Aurea' (*Sambucus nigra*) och eukalyptusvide (*Salix integra* 'Hakuro Nishiki'), på min topplista. Dessutom har perukbuskarna dekorativa fröställningar, de är som stora hårtofsar.

Viktiga detaljer

Fröställningar är viktiga detaljer.

De absolut mest iögonenfallande fröställningarna i vår trädgård hittar man på körsbärsbenveden (*Euonymus planipes*). De går i cerise och orangerött och

Perukbuske.

Perukbusken blir inte bara intensivt röd, den behåller också sina vackra löv långt in på hösten.

Foto: SEPPO SARKKINEN

många tror att det handlar om blommor.

Både perukbuskens och benvedens fröställningar kommer tidigt och försvinner fort i höstblåsten. Då är hortensornas betydligt mer pålitliga, de kan hålla sig vackra tills det är dags att klippa busken på våren.

Ett glädjeämne

Bärens dekorationsvärde i en höstträdgård skall man inte heller glömma bort. Jag har nästan utslutande valt bär som fåglarna gillar men har nu bestämt att det också skall

planteras lite bär som jag själv gillar...

Ett vackert alternativ är då pärlrönnen (*Sorbus koehneana*) som får kritvita bär.

Nypon är ju alltid ett glädjeämne. Rosorna överhuvudtaget, förresten - de sorter som blommar kontinuerligt har förstelnat och nu lyser små vita, rosa, gula och röda knoppar lite här och var i trädgården.

Största magneterna

Det så vanliga snöbäret (*Symphoricarpos albus*) är jag också riktigt förtjust i. Busken

är en baddare att skicka rotskott och bör därför planteras med eftertanke. Men har man ett hörn där snöbäret kan få husera i lugn och ro är busken så här års definitivt värd sin plats.

Då jag i förrgår gick en runda i trädgården och synade buskagen och träden extra noga med tanke på den här artikeln var det nog i alla fall de vackra stammarna som var de största magneterna.

Bländande bark

Strimlönnen (*Acer tegmentosum*), som vissa kallar man-

churisk och andra koreansk, kopparlönnen (*Acer griseum*), glanskörsbäret (*Prunus serrula*), ormhassel (*Coryllus avellana*) och skogskornellen (*Cornus sanguinea*) är alla linslusar och tiopoängare.

Det borde finnas ytterligare ett träd på listan, nämligen himalaybjörken (*Betula utilis* var. *jacquemontii*) som har en bländande kritvit bark. Mitt exemplar knäcktes dessvärre i en virvelvind för två år sedan och något nytt har jag inte hunnit skaffa.

Men ett nytt skall det naturligtvis bli så småningom.

Under rubriken höstens och vinterns glädjeämnen hamnar givetvis också alla de vintergröna buskarna men det får bli ett annat kapitel.

Före det skrivs skall vi fira jul och njuta av de buskar och träd som får en ny blomning med hjälp av ljusslingor och små lampor av alla de slag.

Trädgårdssidan återkommer i januari - jag önskar alla mina läsare en riktigt skön helg och ett prunkande och fertilt nytt odlingsår!

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titta.tornroth@nyan.ax

Ormhassel. De allra första hängena är redan på gång på ormhasselns slingrande grenar. Nötter bjuder trädet också på! Foto: TITTE TÖRNROTH

Kopparlönn. Kopparlönnens stam flagar ständigt och är vacker i motljus. Trivs trädet kan det bli upp till åtta meter högt. Foto: TITTE TÖRNROTH

Eukalyptusvide.

Då alla andra träd hade fällt löven i november stod 'Hakuro Nishiki' kvar i ensam prakt.

Foto: SEPPO SARKKINEN

ROSELLAS HELGTTRAFIK

26.12.2008–6.1.2009
7.1–16.1.2009 är Rosella ur trafik

<p>Annandag jul, fredag 26.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>07.30 ▶</td> <td>08.30</td> <td>ca 10.00 C</td> </tr> <tr> <td>18.30 ▶</td> <td>19.30</td> <td>ca 21.00 C</td> </tr> <tr> <td>12.00</td> <td>◀ 09.00</td> <td>07.10 C</td> </tr> <tr> <td>23.00</td> <td>◀ 20.00</td> <td>18.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C	18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C	12.00	◀ 09.00	07.10 C	23.00	◀ 20.00	18.10 C	<p>Lördag 27.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C	<p>Söndag 28.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>07.30 ▶</td> <td>08.30</td> <td>ca 10.00 C</td> </tr> <tr> <td>12.45 ▶</td> <td>14.00</td> <td>ca 15.30 C</td> </tr> <tr> <td>18.30 ▶</td> <td>19.30</td> <td>ca 21.00 C</td> </tr> <tr> <td>12.00</td> <td>◀ 09.00</td> <td>07.10 C</td> </tr> <tr> <td>18.00</td> <td>◀ 15.00</td> <td>13.10 C</td> </tr> <tr> <td>23.00</td> <td>◀ 20.00</td> <td>18.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C	12.45 ▶	14.00	ca 15.30 C	18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C	12.00	◀ 09.00	07.10 C	18.00	◀ 15.00	13.10 C	23.00	◀ 20.00	18.10 C
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C																																																			
18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C																																																			
12.00	◀ 09.00	07.10 C																																																			
23.00	◀ 20.00	18.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C																																																			
12.45 ▶	14.00	ca 15.30 C																																																			
18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C																																																			
12.00	◀ 09.00	07.10 C																																																			
18.00	◀ 15.00	13.10 C																																																			
23.00	◀ 20.00	18.10 C																																																			
<p>Måndag 29.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C	<p>Tisdag 30.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C	<p>Nyårsafton, ondag 31.12.2008</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C												
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
<p>Nyårsdagen, torsdag 1.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>18.30 ▶</td> <td>19.30</td> <td>ca 21.00 C</td> </tr> <tr> <td>23.00</td> <td>◀ 20.00</td> <td>18.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C	23.00	◀ 20.00	18.10 C	<p>Fredag 2.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C	<p>Lördag 3.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C												
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C																																																			
23.00	◀ 20.00	18.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
<p>Söndag 4.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>07.30 ▶</td> <td>08.30</td> <td>ca 10.00 C</td> </tr> <tr> <td>12.45 ▶</td> <td>14.00</td> <td>ca 15.30 C</td> </tr> <tr> <td>18.30 ▶</td> <td>19.30</td> <td>ca 21.00 C</td> </tr> <tr> <td>12.00</td> <td>◀ 09.00</td> <td>07.10 C</td> </tr> <tr> <td>18.00</td> <td>◀ 15.00</td> <td>13.10 C</td> </tr> <tr> <td>23.00</td> <td>◀ 20.00</td> <td>18.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C	12.45 ▶	14.00	ca 15.30 C	18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C	12.00	◀ 09.00	07.10 C	18.00	◀ 15.00	13.10 C	23.00	◀ 20.00	18.10 C	<p>Måndag 5.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C	<p>Tisdag 6.1.2009</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Mariehamn</th> <th>Kapellskär</th> <th>Stockholm</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>08.00 ▶</td> <td>09.15</td> <td>ca 10.45 C</td> </tr> <tr> <td>16.00 ▶</td> <td>17.30</td> <td>ca 19.00 C</td> </tr> <tr> <td>15.30</td> <td>◀ 12.00</td> <td>10.10 C</td> </tr> <tr> <td>22.00</td> <td>◀ 19.00</td> <td>17.10 C</td> </tr> </tbody> </table>	Mariehamn	Kapellskär	Stockholm	08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C	16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C	15.30	◀ 12.00	10.10 C	22.00	◀ 19.00	17.10 C
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
07.30 ▶	08.30	ca 10.00 C																																																			
12.45 ▶	14.00	ca 15.30 C																																																			
18.30 ▶	19.30	ca 21.00 C																																																			
12.00	◀ 09.00	07.10 C																																																			
18.00	◀ 15.00	13.10 C																																																			
23.00	◀ 20.00	18.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			
Mariehamn	Kapellskär	Stockholm																																																			
08.00 ▶	09.15	ca 10.45 C																																																			
16.00 ▶	17.30	ca 19.00 C																																																			
15.30	◀ 12.00	10.10 C																																																			
22.00	◀ 19.00	17.10 C																																																			

Trevlig helg!

VIKING LINE

Förhandsboka alltid din resa: www.vikingline.ax

Johan Larsson
Epost: sport@nyan.ax
Telefon: 528 462

sport

” Motivationen finns inte där längre, och då är det dags att sluta.
FOTBOLLSDOMAREN PETER FRÖJDFELDT AVSLUTAR SIN FRAMGÅNGSRIKA KARRIÄR.

Ett samarbete för hela Åland

Med i samarbetet. IF Fram i division VI har nu som målsättning att stiga till division V.
Foto: MALIN TILLSTRÖM

Samma lag. Sunds IF och IFFK är än så länge SIF/IFFK. Men den 9 januari ska ett nytt namn stå klart.
Foto: ANDREAS DIENERT

Nya samarbetspartners. Med Sunds IF i division III tror IFK Mariehamn att de får jobba tillsammans med en starkare organisation är vad som varit fallet i år.
Foto: JONAS EDSVIK

Våsc har chans till första poängen

INNEBANDY. Våscs damer i division III spelar två matcher den här helgen. Båda matcherna är i dag och först ut är mötet mot tabelljumbon Ryhti. I den matchen har Våsc stor chans till årets första poäng.

I den andra matchen är det tabelltrean KaKo som står för motståndet. Våsc ligger näst sist i tabellen. (jl)

Asumaa fjärde-domare i VM-kvalet

FOTBOLL. Tony Asumaa har utnämnts till fjärdedomare i VM-kvalmatchen mellan Irland och Georgien den 11 februari.

–Detta är en mycket fin öppning av den nya säsongen 2009. VM-kvalmatcherna i Irland drar alltid fullt hus så jag ser verkligen fram emot att få agera som fjärdedomare inför de drygt 80.000 fanatiska irländska fansen, säger Asumaa i ett pressutskick.

Matchen spelas i Dublin på nationalarenan Croke Park som har en publikkapacitet på 82.300. (jl)

Norrmén tränar öspelslaget

FOTBOLL. Bengt Johnsson och Per Löfqvist är klara som förbundstränare för Ålands damlag under öspelen nästa år. Herrlaget får Peter Lundberg och Daniel Norrmén som tränare. (jl)

Sportens kom ihåg

Ishockeyläger: Den 29 och 30 december anordnar Ålands ishockeyförbund hockeyläger för pojkar födda 95 och yngre och för flickor 94 och yngre. Anmälan senast den 22 december till Marcus Englund tel.0400 723 735 eller ishockey@aland.net. För mera info gå in på ifkmariehamn.com/ishockey.

Ridsport: Dressyrträning för Soile Kokko 31 januari-1 februari i Åmås. Intresserad? Ring 040-7281502 för mer info och anmälan senast 31 december.

Sjömansishockey: Nya träningsstider i Islandia från 17 december: Onsdagar 16.30-18.00. Samling i god tid. Birka hockey/MEPA

Volleyboll-DM: Årets upplaga av volleyboll-DM spelas lördag 27 december i Vikingahallen. Klasser: Damer, herrar och juniorer. Anmälan till Jacob Saurén 0405909386, jacs@aland.net eller Sussi Fagerlund 0408409108, susanne.fargerlund@pp.inet.fi

Åid-orientering: Träning i dag, lördag, klockan 10.00. Vikingahallen. Lunch och sedan orienteringsaktiviteter.

ÅSSF-skytte: Gubbdagis är stängt över jul och nyår. Öppnar åter måndagen den 12 januari och är i fortsättningen öppet som vanligt måndagar 13.00-15.00.

Öspelsträning damer: I dag, lördag, 27 december 11.00 -13.00 och 14.30 -16.30 Idrottsgården, söndag 28 december 11.00-13.00 och 14.30-16.30 Vikingahallen. Kontakt: micke.andersson@aland.net, 0457-5532039

Sunds IF blir farmarklubb till IFK och tar steget upp till trean

FOTBOLL. Nu är det klart att Sunds IF tar över IFFK:s plats i division III. Det innebär samtidigt att klubben inleder ett samarbete med IFK Mariehamn. Ett samarbete som även innefattas av IF Fram i division VI.

–Vi hoppas få ett bredare intresse för framtida åländska löften. För det är vad vi behöver, säger IFK Mariehamns ordförande Mikael Granskog.

Det handlar om en trappstegsmodell med fyra olika föreningar. IFK Mariehamn högst upp med sin plats i Tipsligan, nedanför dem den nya sammanslagningen mellan Sunds IF och IFFK och längs ner i division VI hittar vi IF Fram.

–Det positiva här är att vi har fyra föreningar och

att alla har samma syn. Då får vi större kraft att lyckas eftersom alla vill få fram åländska spelare, säger Mikael Granskog.

Ett stort problem tidigare har varit klyftan mellan IFK och övriga lag på Åland. Det har funnits för många seniorlag vilket medfört tunna spelartropper och i längden även försvårat mer seriösa satsningar.

–Det ska bli bättre spridning i pyramiden och kanske även så att alla accepterar sin roll istället för att slå krokben på varandra, säger Granskog.

Bättre med få lag

När årets säsong började fanns det åtta seniorlag på Åland. Nu när året slutar är vi nere på sex lag. Först var det Östernäs som lades ner och nu försvinner ett lag när

Sund och IFFK blir ett och samma. Många lag är heller inget som Granskog förespråkar.

–Det är jobbigt i längden eftersom vi är ett litet samhälle och inte så många spelare, säger han.

För få spelare blev också tillslut IFFK:s fall och de var nära att behöva ge bort sin plats i division III. Det nya samarbetet med Sund innebär att de spelare i Finström som fortfarande är kvar fortsätter i den kommande truppen.

Mot bättre samarbete

Samarbetet innebär också att Sunds IF/IFFK blir så kallad farmarklubb till IFK Mariehamn. Alla detaljer klubbarna emellan är inte färdiga men Granskog tror att det i framtiden blir betydligt bättre än vad det varit i år.

–Den stora skillnaden är

att vi räknar med en större organisation att jobba mot. Att det finns ledare, spelare och en stor egen verksamhet. Kommer man in och motparten är allt för små blir det att vi drar hela verksamheten, säger han.

Så var fallet med IFFK. Tunn trupp i Finström gjorde att IFK ibland mer eller mindre tvingades låna ut spelare för att det överhuvudtaget skulle bli något lag på banan. Nästa år blir anorlund.

Fler åländska elitspelare

–Vi kommer nog att samarbeta så som vi ville med Finström från början. Det är att ha en låg profil och hoppas på att deras organisation drar verksamheten. Jag hoppas det blir så att vi bara kommer med hjälp vid behov, säger Granskog.

Den grundläggande tanken är att uppbygget ska gynna hela Åland och att det på sikt ska dyka upp fler åländska elitspelare. Granskog poängterar att det är viktigt för IFK att det finns ungdomslag i alla kommuner och att de får chansen att visa upp sig i rätt omgivning.

–Det som är viktigt är att vi gör det här för att få hela fotbollsÅland att leva. Vi vill ge möjligheten för åländska ungdomar att komma upp och bli elitspelare. Samtidigt som vi erbjuder olika lag på olika nivåer, säger han.

Därmed hoppas IFK Mariehamn på ett större rekryteringsområde och i längden även en starkare lokal förankring.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tn 528 462

Sunds IF: En bra morot för framtiden

FOTBOLL. Sunds IF blir SIF/IFFK. Åtminstone till en början. Förmodligen blir det ett nytt namn inom kort. Klart är i alla fall att Sund tar steget upp till division III och blir IFK Mariehamns nya farmarklubb. –Samarbetet ger våra pojkar en bra morot för framtiden, säger Tommy Johansson, ordförande i Sunds IF, i ett pressmeddelande.

IFFK behövde en samarbetspartner för att överhuvudtaget stanna i division III. Sunds IF såg fördelarna med ett samarbete och nappade på erbjudandet. Till nästa säsong spelar de i trean tillsammans med IFFK:s återstående trupp.

–Det kommer ju skapa stora möjligheter för våra Sundspojkar. Men inte bara för Sundspojken utan för hela Åland. Vi har velat hitta den bästa lösningen för hela fotbollsÅland,

säger Tommy Johansson till Nyan.

Den här nya lösningen är förankrad hos såväl spelare som ledare i alla inblandade lag. Även samtliga styrelser står bakom samarbetet som innefattas av IFK Mariehamn, Sunds IF/IFFK och IF Fram.

–Det känns bra att alla står bakom det, säger Tommy Johansson. Det har gjorts ordentligt trots kort om tid.

Målsättningen på sikt är att SIF/IFFK ska ta steget upp till tvåan medan IF Fram siktar på division V. Fram får därmed en liknande roll som Östernäs hade det här året med till exempel spelare från IFK:s P18-lag.

Men exakt hur farmaravtalet mellan IFK och SIF/IFFK ska se ut är ännu inte klart. Inte heller hur verksamheten i SIF/IFFK ska utformas.

–Vi har inte alla detaljer klara. Alla avtal ska filas innan vi skriver på. Det här är grunden och det är onö-

Mot samma mål. Mikael Granskog, IFK Mariehamn, Patrik Larsson, IF Fram, Tom Sjöblom, IFFK, och Tommy Johansson, Sunds IF, har inlett ett samarbete för att förstärka fotbollen på Åland. Foto: PRIVAT

digt att spekulera vidare. Det räcker så här långt och det

blir mer information längre fram, säger Johansson.

Det nya namnet ska vara klart den 9 januari. (jl)

Tufft till helgen. Ove Holmström, till vänster, och hans Saltvik BTK 1 möter serieledarna IFK Mariehamn på söndag. Här möter Holmström IFK:s Anders Hallbäck från förra årets möte.
Foto: ANDREAS DIENERT

Avgörande matcher i pingisligan

BORDTENNIS. Två omgångar kvar. Nu ska allt avgöras. Det börjar dra ihop sig i den åländska pingisligan.

–Det är den här omgången det kan bestämmas vilka som får spela slutspel, säger Ove Holmström som är pingisligans organisatör.

På söndag spelas den sista omgången för året i årets pingisliga. Matcherna kör igång 15.00 i Idrottsgården och när de är färdiga återstår det bara en omgång som spelas i mitten av januari. Därefter vankas det slutspel.

–Det har varit väldigt jämna matcher och det är fortfarande ovisst vilka fyra som går till A-slutspel, säger Ove Holmström.

I nuläget leder IFK Mariehamn med full pott efter fyra matcher. Regerande mästarna Saltvik BTK 1 ligger på en andraplats medan Jomala Pingis och IF Start för tillfället innehar de två sista slutspelsplatserna. Övriga lag går till B-slutspellet.

–Geta (IF Start) ska man definitivt inte räkna bort, säger Holmström. De har 4-5 spelare som är riktigt bra och jämna.

Betydligt bättre spel

Standarden på spelet har höjts betydligt från förra året och matcherna är i regel jämna. Den förhöjda kvaliteten beror främst på att det kommit in ett par nya spelare som håller en helt annan nivå än vad som är normalt i pingisligan.

–I IFK är det **Johan Pettersson** från Sverige som är i en klass för sig, säger Holmström. **Alistair Waterhouse** i IFK är också duktig.

Holmström nämner även **Jim Bergbo** i Jomala Pingis som en av årets bästa spelare. Själv spelar Holmström i Saltvik BTK 1 som är två poäng efter IFK Mariehamn i tabellen.

–Det har varit riktigt bra. Vi är nöjda. Men den här omgången spelar Saltvik 1 mot Jomala och IFK. Det är en tuff omgång, säger Holmström.

Med två omgångar kvar är IFK NatWest en poäng från ett A-slutspel medan Finström 1 och IFK juniorer är två poäng efter. Saltvik BTK 2 och Finström 2 är ohjälpligt sist i tabellen.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

ÖVRIGT

Mariebad

Förlängd ansökningstid för anläggningskötare till Mariebad

Skriftliga ansökningar till Fritidsbyrån, Neptunigatan 23, 22 100 Mariehamn med CV, betyg och arbetsintyg. Tidigare ansökningar tas i beaktande.

Sista ansökningsdag den 2 jan 2009

MARIEHAMNS STAD
www.mariehamn.ax

ÖVRIGT

FISK PÅ TORGET
lördag, måndag, tisdag

God Jul & Gott Nytt År
önskar
Englunds Fisk

LEDIGA PLATSER

Accounting i Mariehamn söker en medarbetare som
Redovisare/Accountant

sök nu

Paf koncernen är ett innovativt och snabbt expanderande nordiskt spelbolag. Vår mission sedan 40 år är att skapa spänning och underhållning som berör människors liv, genom att erbjuda penningspel på internet, ombord på fartyg och på land i en säker, social och ansvarsfull miljö. Vi verkar på en dynamisk och mycket konkurrensutsatt marknad med ambitionen att Paf skall bli ett internationellt ledande spelunderhållningsbolag. Under 2007 omsatte Paf koncernen över 105 miljoner euro, med en vinst på 42 miljoner euro. Paf koncernen har över 400 anställda placerade i Mariehamn, Helsingfors, Stockholm, Tallinn, Madrid och London.

Pafs Accounting avdelning leds av Head of Finance och består av två bokförare och tre redovisare. Avdelningen hanterar föreningens och dotterbolagens redovisning samt koncernrapportering. Då vi stuvat om inom avdelningen och vår redovisare, som främst hanterar våra dotterbolags bokslut, nu tar på sig nya arbetsuppgifter behöver vi utöka avdelningen med en redovisare.

Välkommen med din ansökan senast måndag 30 december 2008.
För mer information vänligen besök www.grouppaf.com

ÖSK. Örebro SK blir ny klubbadress för Tommy Wirtanen. Det är nu definitivt klart.

Foto: JONAS EDSVIK

Nu är Wirtanen definitivt klar

FOTBOLL. Det återstod bara detaljer i torsdags. Igår blev det klart. I två år framöver ska Tommy Wirtanen spela fotboll i Örebro SK.

–Det ska faktiskt bli jåkligt skoj, säger han. Det blir jobbigt att lämna IFK men en jåkligt rolig utmaning.

Örebro SK. Sju i Allsvenskan 2008. Tolv i maratontabellen. En andraplats från 1994 och totalt 41 säsonger i högsta ligan. Det är Tommy Wirtanens nya klubbadress.

–Det är skönt att det är klart så jag slipper tänka på det, säger han. Det är ändå min framtid och det är skönt att det klart vad jag ska göra framöver.

Umeå värvade Honkas kapten

FOTBOLL. FM-guldmedaljören Honka mister sin kapten **Maija Saari** till den svenska fotbollsligan. Saari har skrivit på ett tvåårskontrakt för Umeå IK. Hon gör en så kallad fri

När Nyan träffade Wirtanen i torsdags var det bara formaliteter som återstod. Allt var egentligen spikat och det enda som återstod var ett godkännande från styrelsen. Igår stod även det klart och Wirtanen blev Örebros spelare de närmaste två åren.

Nu väntar ett juluppehåll för Wirtanen men efter nyår börjar träningen med den nya klubben. Men när flyttlasset bär av är ännu inte bestämt.

–De drar igång träningen den 5 januari så någon gång efter nyår, säger han.

Nöjda i Örebro

I Örebro har intresset kring Wirtanen varit stort. När allt blev klart under gårdagen presenterades han med en

stor bild på klubbens hem-sida och Nerikes Allehanda toppade sina sportsidor på nätet med nyheten.

–Tommy är en snabb yttermittfältare/forward som provspelat med ÖSK under två veckor och som vi kommer att få stor nytta av. Vi är nöjda över att ha knutit honom till oss, säger Örebros sportchef **Lennart Sjögren** i ett pressmeddelande.

Även internetsajten Svenska Fans drog stort på nyheten med både positiva och mindre positiva kommentarer.

–Tommys snabbhet lär dock vara något utöver det vanliga och med tanke på hur **(Sixten) Boström** vill att ÖSK spelar känns det som

ett intressant nyförvärv, speciellt som konkurrenten på högerflanken – **Eric Bassombeng** – går skadad oroväckande mycket, står det att läsa.

–Tommy visade inte speciellt mycket under sitt provspel med klubben men det vore inte rättvist att döma honom efter det med tanke på att övriga spelare mest tycktes invänta skinkcupen när Tommy och **Hasan (Sesay)** var här och spelade för sin fotbollsframtid, står det också.

Wirtanen har spelat 90 matcher i Tipsligan för IFK Mariehamn och gjort sex mål.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

LÄTT

5	8	9	3	2	1	6	7	4
3	2	1	7	4	6	8	9	5
4	6	7	5	8	9	1	2	3
6	9	4	2	1	8	3	5	7
1	3	5	9	6	7	2	4	8
2	7	8	4	3	5	9	1	6
7	1	6	8	5	2	4	3	9
8	5	3	1	9	4	7	6	2
9	4	2	6	7	3	5	8	1

MEDEL

7	6	8	9	3	4	5	1	2
4	5	3	7	2	1	9	8	6
1	2	9	5	8	6	7	3	4
9	3	2	8	4	7	6	5	1
6	4	5	1	9	2	8	7	3
8	7	1	6	5	3	2	4	9
3	9	4	2	7	5	1	6	8
2	1	7	4	6	8	3	9	5
5	8	6	3	1	9	4	2	7

SVÅR

7	3	1	6	4	2	5	8	9
5	4	2	9	8	7	1	6	3
6	8	9	3	5	1	4	2	7
2	7	3	8	1	4	6	9	5
9	1	6	5	2	3	8	7	4
8	5	4	7	9	6	3	1	2
1	2	5	4	6	9	7	3	8
4	9	7	1	3	8	2	5	6
3	6	8	2	7	5	9	4	1

Ring och tipsa!
0457-313 4444

TV-programmet

Lördag 20 december

- 9.45 Plus (R)** [2128391]
10.15 Go'kväll (R) [2688136]
10.45 Fråga doktorn (R) [3689730]
11.15-18.50 Vinterstudion [36732001]
 Direkt. 11.25 Skidskytte [59848339] Herrarnas sprint. 13.10 Alpint [1749662] Direkt. Herrarnas störtlopp. 15.10 Skidskytte [5173469] Direkt. Damernas sprint. 16.25 Längdskidor [452285] Direkt. Sprint, dam och herr.
18.50 Helgmålsringning [3459662]
 Helgmålsringning med Maria. Ylva Eggehorn berättar om smärtornas moder Maria från Historiska museets Mariautställning.
18.55 Sportnytt [3458933]
19.00 Rapport [81943]
19.15-20.00 Bolibompa [448136]
 19.15 Pomos piano [245827] Musikalisk sagoshow. 19.45 Julkalendern: Skägget i brevlådan (R) [477488]
20.00 Habib [339]
20.30 Rapport [72730]
20.45 Sportnytt [5511407]
21.00 Dansbandskampen [13681]
 Musiktävling. Del 9 av 9. Nu är det dags för final! Peter Settmann leder den dansanta musik-kampen direkt från Strängnäs.
22.30 Svensson, Svensson [846]
 Svensk komediserie från 2008. Del 13 av 13. Här är ditt liv.
23.00 Brottskod: Försvunnen [29020]
 Del 12 av 18. En ung kvinna som jobbar på ett veteransjukhus försvinner.
23.40 Dom kallar oss artister (R) [3387846] Musikkumentär. Del 8 av 12. Det är snart 15 år sedan The Cardigans med Nina Persson slog igenom och blev världsstjärnor.
0.10 Nätet [8979686]
FILM Amerikansk thriller från 1995. I-vårt högteknologiska informationssamhälle är all fakta om varje enskild person inkodat någonstans i ett komplicerat nätverk med datorer. I-rollerna: Sandra Bullock, Jeremy Northam, Dennis Miller. Regi: Irwin Winkler.
2.00-9.00 SVT24 [25848841]

- 9.00-10.00 Bolibompa** [38488]
9.00 Bolibompahelg [71339]
9.05 Nicke Nyfiken [4262285] Tecknad serie. **9.30** Farbrorn som inte vill va' stor (R) [1225907] Tecknad film. Del 3 av 6. Att ha en hobby. **9.45** Kent Agent och de hemliga ställena (R) [8200001] Barnserie. Del 3 av 12. **9.55** Kritor ritar (R) [4482372]
10.00 Julkalendern: Skägget i brevlådan [21310]
 Del 20 av 24. Gallus Gallus plågar Tomten med gröt, och Renée är infångad.
10.15 Sagoträdet [8478204]
10.30 Pi (R) [7979759]
10.45-11.35 Unna Junná [7320643]
11.00 Karamelli [7868407]
11.35-12.50 Alpint [9935117] Direkt. Världscupen.
14.25 Rik av en slump (R) [515223]
14.55 Korrespondenterna (R) [505846] Även 21/12.
15.25 Dokument inifrån: Thomas Quick (R) [3504223] Dokumentär. Del 1 av 2.
16.25 Halal-tv (R) [4201556]
16.55 Ishockey: Sverige-Finland [24235049] Direkt. Channel One cup.
19.15 Landet runt [547827] Nyhetsmagasin. Del 19. Även 21/12, 22/12.
19.50 Om Ragnarök [1471204] Staffan Valdemar Holm introducerar kvällens föreställning.
20.00 Ragnarök [43407]
 Opera av Richard Wagner. Akt I. Ragnarök, den fjärde och avslutande delen i Wagners ring i en storslagen och internationellt uppmärksammas uppsättning från Stockholmsoperan. Ingenting är längre sig likt. Gudarnas skymning närmar sig. I människornas värld smider Hagen onda planer för att förgöra Siegfried och överta makten över Niebelungens ring.
22.00 Rapport [25407]
22.05 Ragnarök [3004575]
 Opera av Richard Wagner. Akt II och III. Siegfried anar inte att han nu styrs av en trolldrick som Hagen tillrett.
0.35 Rapport [31361605]
0.40 Doktorn från Indien (R) [7142889]
1.50-2.20 Dr Åsa (R) [8531976]

- 7.30 Min farbror Jul-tomten** [7780310]
FILM Amerikansk dramakomedi från 2000. När vänskapen mellan Jackson och den äldre mannen djupnar blir Jackson allmer övertygad om att Sam inte är vilken gammal farbror som helst - utan självaste jultomten... I rollerna: Sherilyn Fenn, Hume Cronyn.
9.20-9.50 Ska du säga [9271440]
10.40 Ska du säga [9484469]
11.10 The class [5732399]
11.35 The class [1774662]
12.05 Simpsons [1303759]
12.30 Scrubs [662730]
13.00 All of us [670759]
13.30 All of us [431198]
13.55 Listen up [809020]
14.25 Svenska Hjältar-galan 2008 (R) [3758486]
16.20 SOS Familj (R) [5881778]
17.15 Du är vad du äter (R) [503092]
18.10 Design: Simon & Tomas (R) [2170049]
19.10 Nytt läge (R) [7874372]
20.10 Julfritt [5621989]
FILM Amerikansk familjekomedi från 2004. När deras enda dotter Blair inte är hemma, lider Nora och Luther av tomt-i-boet-syndrom och beslutar sig för att hoppa över julen. I rollerna: Tim Allen, Jamie Lee Curtis.
22.00 Die hard II [3908469]
FILM Amerikansk action 1990. Polisen John McClane är återigen på fel plats på fel tid. I rollerna: Bruce Willis, Bonnie Bedelia.
0.20 Alien 3 [5419179]
FILM Amerikansk sci-fi från 1992. Ripley, Newt och Bishop flyr från rymdvarelserna och nödlandar på en planet för brottslingar. I rollerna: Sigourney Weaver, Charles S. Dutton.
2.35 Alien återuppstår [7606353]
FILM Amerikansk sci-fi från 1997. I-rollerna: Sigourney Weaver, Winona Ryder.
4.30-6.00 Taxi 3 [6886976]
FILM Fransk action från 2003. I rollerna: Samy Naceri, Frédéric Diefenthal.

- 6.00 Hundjobb (R)** [809594]
6.25 Hundjobb (R) [23579933]
7.00-9.59 Barnprogram [47395339]
9.59 Nyhetsmorgon lördag [415942952]
12.30 Säsongsavslutning: Äntligen hemma (R) [675339]
13.30 Äntligen hemma jul (R) [651759]
14.30 Sverige i veckan [680136]
15.00 Rent hus (R) [259894]
16.00 Systrar som sitter samman [659830]
17.00 Jönssonligan & Dynamit-Harry **FILM** [212310] Svensk komedi från 1982. I rollerna: Gösta Ekman, Ulf Brunnberg.
19.00 Trav: Vinnare: V75 [609662] Direkt.
19.50 Keno [9116440]
20.00 Nyheterna [686865]
20.25 Vädret [6369001]
20.30 Postkodmiljonären [412662]
21.00 Jul med Ernst [493662] Svenskt underhållningsprogram från 2008. Del 1 av 2. Ernst Kirchsteiger befinner sig i Funäsdalen för att hjälpa familjen Wagenius att få julstämning i hemmet. Han får i uppdrag att inreda storstugan så att hela släkten ska få plats. Det blir också en utflykt till granskogen. Även 21/12.
22.00 Love actually [925925]
FILM Brittisk romantisk komedi från 2003. I rollerna: Hugh Grant, Billy Nighy, Colin Firth.
22.35 Lotto, Joker och Drömvinsten [7834339]
22.50 Love actually, forts [3341914]
23.00 Nyheterna och vädret [754399]
23.15 Love actually, forts [4758117]
1.00 Rött hav [26794860]
FILM Amerikanskt drama från 1995. I-rollerna: Denzel Washington, Gene Hackman.
3.15 Searching for David's heart **FILM** [1915841] Amerikanskt drama från 2004. I rollerna: Danielle Panabaker, Ricky Ullman.
5.00-6.30 Twice upon a Christmas **FILM** [6885247] Amerikansk komedi från 2001. I rollerna: John Dye, Kathy Ireland.

- 14.50 Främlingar 1808-2008**
 Del 10 av 10. Finska armén går hem - Magnus håller ett tal. Talkshow: 200 år av historia. Kortfilmsvinnare: Aina Enckell
15.50 Vi på Langedrag
 Del 26 av 27. Jul på Langedrag 1/2. Det är jul bland folk och få på Langedrag. Det ordnas kanåkning, julshow och julverkstad. Naturfilm, Norge.
16.15 Samtal på Strömsö
 Kristi Brud, pastor Åsa M Waldau från Knutby, är Stefan Janssons gäst.
16.45 Obs
 Aktualiteter.
17.15 Bills mat (R)
 Juletider.
17.45 Julkalendern med BUU-klubben
18.15 TV-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Familjen Sommer
 Dansk dramaserie om läkarfamiljen Sommer, del 10/20.
19.30 Lockie Leonard
 Del 2 av 26. Stormig måndag. Dramakomedi från Australien.
19.53 Min syster och jag
 Norsk dramaserie. Del 2 av 16.
20.00 TV-nytt
20.10 Sportnytt
20.21 Nobelpristagaren Le Clézio
 Ett personligt porträtt av den franske romanförfattaren Jean-Marie Gustave Le Clézio, årets Nobelpristagare i litteratur.
20.50 Ratasok
 Kulturmagasinet Ratasok - upplevelser, upptäckter och tankar.
21.20 Film: Bang bang orangutang **FILM**
 Svenskt drama från 2005. (Bang Bang Orangutang). I rollerna: Mikael Persbrandt, Lena Olin, Michael Nyqvist. Regi: Simon Staho.
23.05-23.36 Piirka och hans grannar
 Norsk komediserie. Välkommen tillbaka till Tertitten, bostadsbolaget på Østskanten i Oslo. Den finske svarttaxichauffören Piirka får veta att han har blivit pappa. Andra sändningen.

- ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ**
9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Musik. **10.00** Spisa med radion. Från onsdagen. Med Kjell Brändström. **11.00** Musik. **12.00** Duellen. Roger Eriksson, kansliminister, debatterar med Harry Jansson (åf). Från tisdagen. Med Albin Dahlin. **12.45** Musik. **13.00** Veckans gäst. Från fredagen. Med Tom Wiklund. **14.00** Sportpasset. Från måndagen. **15.00** Duellen. Mats Perämaa, finansminister, debatterar med Camilla Gunell (s). Från onsdagen. Med Tony Wikström. **16.00** Jazz med Wallers. Från 13/12. Med Ann-Christin, Kurt Waller. **17.00-19.00** Min musik. Från tisdagen. Med Hasse Persson.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

- 8.00 Tv-nyheter** [16914]
8.05 Fyra liv på sju hav [3012407]
9.00 Tv-nyheter [95407]
9.05 Hörd i sak: Hannu Salama [5172484]
10.00 Tv-nyheter [78730]
10.05 Morgonettan [9570681]
10.45 Presidentens kansli [1723515]
11.00 Tv-nyheter [57223]
11.05 K-kont: Danssteg på det ondas axel [7582407]
11.25 Mitt ekonomiska liv [10562488]
12.00 Basaren: Farväl [4407]
12.30 Bli herre över plånbo-ken [6846]
13.00 Tv-nyheter [96643]
13.05 Nyheter på teckenspråk [4114865]
13.10 Ettans dokumentär: Palnas döttrar [1758310]
14.20 Ny film: Les amours perdus [4176914]
14.40 Familjen Serrano [6888372]
16.00 Sjukhuset i Holby City [92136]
17.00 Tv-nyheter [29846]
17.10 Droppen [8730056]
 En tanke om tro.

- 17.15 Hemgatan** [6988952]
18.00 Tv-nyheter och väder [60020]
18.10 Sportrutan [3467681]
18.15 På nya spår [43933]
18.45 Europas kuster från ovan
18.55 Den vida naturen: Ganges
19.45 Monk [443681]
20.30 Tv-nyheter och väder [74198]
20.45 Lotto [4553372]
20.50 Sportrutan [628730]
21.15 Presidentens kansli [5629989]
 En politisk satir.
21.30 Nyhetsläckan [730]
22.00 Män, brev och problem [73778]
22.50 Lucky Louie [3112846]
 Louie och dockan. Louie slösar bort familjens pengar på en Frankenstein-docka och försöker dölja det för Kim.
23.10 System och brodern (R) [9341952]
1.05 Euronews [9218179]
1.15 Nyhetsfönster [51841537]
4.00-8.00 Nyhetsfönster [60796570]

- 6.00 Frågespel** [67914]
7.00 Tellus-frågesport [341730]
7.45 Lilla tvåan [47279285]
10.24 På gräsrotsnivå
10.30 Mamman till en rockare [7963198]
10.47 Musikstund: Mamba [202499778]
10.50 Spelnytt [6022596]
11.20 Tvåans sportlördag: kl. 11.20 - 18.48 [2479914]
11.25 Skidskytte [11999310] Världscupen. Herrarnas sprint 10 km.
13.00 Vid lägerelden [3407]
13.30 Nordisk kombination [80827] Världscupen. Kombinerat, backe.
14.30 Danssport [1878488] EM i latinamerikansk dans.
15.15 Skidskytte [3355448] Världscupen. Damernas sprint, 7,5 km.
16.25 V75-travet [995049]
16.50 Världscupen på skidor [5047846] Sprinttävlingarna (f). Refereras på svenska av Leif Lampenius och Glenn Lindholm samt på finska av Jussi Eskola. Düsseldorf, Tyskland.

- 18.15 Nordisk kombination** [341730] Världscupen. Kombinerat, 10 km.
18.50 Tv-nyheter [4894865]
19.00 Sportrutan [64285]
19.05 Tvåans vinterväder [6758681]
19.10 Reinikainen (R) [517556]
19.40 Cirkus [715310]
20.25 Pekko och främlingen (R) [359198]
20.50 Ett fall för två [3215292]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [1051846]
22.05 Nora Roberts: Hotfullt paradiset **FILM** [8945643] Thriller om fotografen Jo Ellen Hathaway, som förföljs av en mystisk psykopat.
23.35 Da Vincis mordtredningar [7090204]
0.20 Musik-tv: Obligatoriska grejer [54112] D
0.50 Tellus-frågesport [8788402]
2.00 Frågespel [4323650]
3.00 Dolt ord [6228286]
4.00 Sudoku [4228006]
5.00-6.00 Dolt ord [2248622]

- 6.00 Den rätta** [6670575]
7.45 Doras äventyr [1626204]
8.15 Leve Pinata [4337778]
8.35 Disneys Tarzan [9635097]
9.05 Pokémon [2961097]
9.30 Zorro [597952] En titt i mörkret.
10.00 Staraoke-laulupeli [337827]
10.20 Hannah Montana [6713865]
10.50 Vad ska vi äta idag? [5415541]
10.55 Köpkanalen [4894117]
11.10 Dolda liv [4635827]
11.40 Dolda liv [2116440] Del 1662. Oona och Miro vet inte att servicemannen ringer bara en gång.
12.05 Dolda liv [354339] Del 1663. Salla och Ismo får det bästa man kan tänka sig.
12.35 Idols - omröstningsresultat [5660865]
14.30 Backhoppning [9633594] Världscupen.
15.40 Euro Hockey Tour [2013643]
15.50 Backhoppning [7225952] Världscupen.
16.40 Alpint [8041136]

- Världscupen. Störtlopp, herrar.
18.00 Nigel Marven napapiirillä [396310]
19.00 Sjuans nyheter [394372]
19.10 Resultatrutan [186391]
19.20 Alppihihto: highlights [711001]
19.30 Vihdoinkin! -konsertti [109846]
21.00 Sanningens stund [168865]
21.45 På skoj [2764594]
22.00 Tians nyheter [770778]
22.10 Resultatrutan [7465643]
22.20 Lotto, Joker och Keno [3538643]
22.25 Twister [1029662] **FILM** Amerikansk thriller från 1996. En thriller om ett äkta par som är nära skilsmässa. En meteorolog och en tornadoforskare som kämpar med såväl känsloliv som mot moder naturs stormar. I rollerna: Helen Hunt, Bill Paxton, Gary Elwes. Regi: Jan de Bont.
0.30 Raines [3226421]
1.25 Vinstpotten late night [31423334]
2.40-6.00 Den rätta [42898247]

Nyankortsvinnare:

Dick Ohlsson
Haninge

Vinner en Casinolott. Vinsten skickas på posten.

Mise svarar Sture Skogberg

■ **Bästa Sture**, styrelsen för MISE är inte för högre avgifter, tvärtom. Det jag kommenterade var stämmans beslut om att avgifterna skall täcka kostnaderna utan vare sig bidrag från kommun eller landskapet. Givet att inget ändras i verksamheten innebär det otvivelaktigt högre avgifter. Styrelsen har att balansera kraven från lagarna, stämman och brukarna. Styrelsen undersöker därför möjligheter för att kunna dämpa höjningarna.

Sture säger att MISE var tänkt som enbart en renhållningsmyndighet. Sture, titta i grundavtalet och Renhållningsföreskrifterna, som också Jomala kommun godkännt!

Sture har helt rätt i en sak. Under de gamla ägarnas ledning i ÅPAB har avgifterna satts och kostnaderna fördelats på ett sådant sätt att de som flitigt använt ÅPAB:s tjänster kommit lindrigt undan medan de som inte använt tjänsterna så flitigt varit med och betalat.

Den nya styrelsen har lagt nya taxor som skall godkännas av landskapsregeringen. Under den nya ledningen har ÅPAB:s verksamhet styrts upp. Så jag undrar vad det skulle vara bra till att återföra till de gamla ägarna, som accepterade utjämning mellan kommunerna?

Vad Sture glömmer angående ÅPAB är att oberoende av vad vi vill så måste något göras.

Jan Lindgrén

NYANS ROS

... ett stort fång, till **Camilla Grandell** som nu blivit klar med sin barnskötarutbildning. Mamma och pappa rosar.

... till **Accordion club** för trevlig stämning och fin julmusik på Rönn-

Verksamheten har ingen möjlighet på Svinryggen! Jag vet att det för många är oklart vad ÅPAB gör, men vi gör inget om det kan göras billigare på annat sätt. ÅPAB har inte och kommer förmodligen inte att ta på sig sådana kostnader som ytterligare skulle öka renhållningskostnaderna för hushållen. Har du inte tilltro till din representant i styrelsen vet du hur du skall agera.

Till Sture och alla andra vill jag säga, Proans kommer under inga omständigheter att kosta hushållen några pengar utan tvärtom. De pengar företagen betalar till Proans hjälper till att betala kostnader för insamling och omhändertagande av förpackningsavfall och minskar därmed hushållens andel!

Det var inte ministern som föreslog att hushållen skulle betala hela kalaset för MISE-kommunernas renhållning, det gjorde stämman som består av representanter från medlemskommunerna!

Styrelsen och stämman ville införa fastighetsnära hämtning (hämtning från fastighetsgränsen) av brännbart avfall för att minska kostnaderna. Fastighetsnära hämtning är en förutsättning för att vi skall kunna göra en ordentlig upphandling av hämtning. Den stora frågan är: Vill brukarna det?

gården. På återhörande i vår. RG:s aktivitetsklubb.

... och eloge till **Björn** på Dinos Tattoo för fantastiskt jobb och till **Corinne** för service och kaffe. "Juti" rosar.

debatt

Till föräldrarna på Lemlands skolas julfest

■ **Det** borde vara uppenbart för alla föräldrar att skoförbud råder inomhus i skolan och att man tar av sig skorna i hallen. Ändå hade hälften av föräldrarna skorna på sig inomhus.

Så vitt jag vet har lärarna lagt ner mycket tid och energi på att våra barn ska följa

denna regel. Av respekt för lärarnas arbete med att lära våra barn att följa regler och visa hänsyn mot andra ser jag det som en självklarhet att jag också tar av mej skorna inomhus i skolan.

Kalla mej paragrafryttare eller besserwisser men jag

tycker det är min plikt som förälder och vuxen att föregå med gott exempel och själv följa de regler som mina barn förväntas följa.

God Jul på Er!
Önskar
Johnny Nordman

Fontän- sponsor

■ **Nu** skall det byggas en fontän i Mariehamn som kommer att kosta Gud vet hur mycket, som vanligt.

När man istället kunde få den gratis av företag om man lät företag sätta upp en vacker reklamskylt. En sponsor med andra ord.

Givetvis skall fontänen byggas i åländsk granit.
Erik "Säljis" Ahlström

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Om det ska vara så noga får jag väl skriva så du förstår, Harriet. Fråga 1: Kan du ta reda på riktiga fakta om MISE och sen skriva utifrån en fattig pensionärs sida? Fråga 2: Jobbar inte ni med undersökande journalistik där ni granskar samhälle och politiker, indirekt en förlängd arm för den lilla medborgaren? **Peter**

1. Vi har bevakat Mise från början, publicerat mängder av fakta. Mise försökte med rabatt för pensionärer, men stoppades av förvaltningsdomstolen. Nu försöker man med avgift baserad på hushållens storlek. Vi har redogjort för allt. Mises budget finns på hemsidan för den som vill läsa.
2. Helt rätt. Men också den bevakningen/granskningen skall baseras på fakta och olika åsikter skall få komma fram.

God jul! Harriet

■ Tack Björn och Bernt och andra chefer. Det blev som väntat, produktionspersonalen permitteras men inte en enda av tjänstemännen. Tack och god jul, dom som har det. **arbetarjavel**.

■ Idelåda på De gamla hem är på gång! Kreativiteten lär fylla lådan snabbt. **050**

■ Vadå jordbävning i Skåne - det är omöjligt! Varför? Jo, för där står ju Barsebäcksverket och då KAN det inte bli jordbävning! **-Can't happened here**

■ Voi voi vad finnarna ska bli sunda nu. Inget snus och kanske inte varken sprit eller tobak. Männe någon ny Niska dyker upp? **0457**

■ H.T.Julstämning. Dra ut kyl/ frysbak, tv. Dammsug noga baksidan samt spisens bak. Kolla brandvarnaren, ta dina stora stövlar till skåpet, att ingen ramlar! God och säkert Jul! **Lasse**. Tack! HT

■ Varför kan inte GSM Åland skicka en räkning till Sverige när alla andra tel bolag o elandelslaget kan göra det. Dåligt! Snart före detta kund. **040**

■ Ledaren onsdagen den 17 december om MISE var bra. Snyggt jobbat, Nina! **040**

■ Vill bara säga att jag är stolt över min underbara mor Hedvig Hansson för att hon är en stark och positiv människa. Mvh **Harald Hansson**

■ Nina Smeds. Bästa Nina på Nyan! En redaktör, som har hjärna och hjärta och kunskaper! Tack! **Lasse**

■ Jag har ofta undrat varför det väldigt vackra Lumparland har varit så osynligt i turism-sammanhang. Nu förstår jag varför... det finns en klick med människor som vill ha hela kommunen

för sej själva. Antagligen har dom gott om pengar och struntar i alla andra. Lycka till med den strålade planen med Fyrens marina! **Jomalabo**

■ Är det någon dag man bör flagga på Åland utom på självstyrelsedagen på är det på USA:s nationaldag 4 juli. Utan USA:s insats i andra världskriget skulle Europa varit förlorat och Hitler och hans allierade skulle ha segrat. **0457**

■ Gör Mise det ännu dyrare för hushållen så kommer ännu fler att vägra betala. Det blir tungt och långsamt att dra allt genom fogden. **0457**

■ Du Peter, det behövs ingen folkomröstning om Mise, motståndet är kompakt, nära hundra procent. Vi på landet måste skiljas från stan. Fortast möjligt. **LENNART**

■ Det demokratiska valet att gå med i Mise hölls förra gången det var kommunalval. Det fullmäktige i respektive kommun som hade sista ordet. **0457**

■ Tusen tack du snälla kille som stanna i går då den svenske registrerade bilen stannade en bit från Ingbybacken. Å fixa nr till bärgaren... Å tack Fredrik för skjutsen hem:) **040**

■ Neste... Fredag morgon ni tar 1.14 alla andra tar 1.05 för bensinet. Går ni inte omkull snart? **0457**

■ Filmhallen! Vid Sparhallen. Den vackra mörkhåriga tjej som jobbar där. Du var där på torsdag 12.00 är du singel. En som tittade på dig. Mvh **nyfiken**

■ Varför kan ej Bio Savoy ha ett familjepris också? Känns som ganska mycket med 7 euro / person när man ska gå 2 vuxna o 3 barn. **040**

■ Snälla Säljis. Här får Du en gratis marknadsföringsidé för bråtet som stör fotgängarna på Norra gatan. Kör det till gropen Du hittat på Stora gatan. Kanske turisterna köper bort en del på hemvägen. Hör av Dig om Du behöver flera råd. **0457**

■ Mises ledning skickar obetalda fakturor till fogden men då det gäller butikernas ovilja att betala då är Mise förlamat Familjerna får betala igen. **0457**

■ Det här med snuset är bara paler. Snus är faktiskt bättre än cigaretter för om man snusar så slipper andra passiv rökning och man skadar inte ozonlaget heller och jag kan glatt säga att jag kommer fortsätta snusa fast

lagen sku börja gälla här oxå. **040**

■ Publicera namnen på dem som röstade för slopad hemstädning för stadens åldringar-så att man kan visa sin "uppskattning". **0457**

■ Jag vill ha namnen på dessa personer (politiker?) som i fullmäktige klubbade bort städsservicen för sjukpensionärer och andra gamla o sjuka! Sku vara intressant att få veta vad det är för personer som sparkar på dom som ligger redan! Någon av lokaltidningarna kan nog ge ut namnen. **050**

För bibehållen städhjälp röstade **Tuula Mattsson** och **Bror Gammals** (lib) samt **Ulla Andersson**, **Christian Beijar**, **Camilla Gunell**, **Siv Hallbäck**, **Igge Holmberg** och **Henrik Löthman** (s).

De som röstade för att stryka pengarna var **Pia Aarnio**, **Sune Alén**, **Gunnar Jansson**, **Rauli Lehtinen**, **Inga-Lill Pettersson-Hemming** och **Pamela Sjödahl** (lib), **Bjarne Blomster** och **Roger Nordlund** (c), **Henrik Boström**, **Karl-Göran Eriksson**, **Lennart Isaksson**, **Roger Jansson**, **Harriet Lindeman**, **Antonio Salminen**, **Tage Silander** och **Clas Öfverström** (fs) samt **Tom Forsbom** (mf) och **Ted Häggblom** (ob). **Roger Eriksson** (lib) avstod. **Red.**

■ Vem är fyrens Marina? Är hon manne enkel? Alltså tillgänglig! Fyrtornet **kurt undrar!**

■ Ja just så, Åland är ju så stort och det är ju så långt mellan butikerna här, ett köpcentrum absolut nödvändigt!"sarkastisk"
P.s Maccdonalds stavas McDonalds. **JohnT**

■ Snus for the win! **JohnT**

■ Alla som inte gillar sport eller kultur som klagar på alla nybyggen och inte följer utvecklingen som tycker att Mariebad bara kostar och alla som klagar på Mise o i övrigt alla som gnäller i onödan kan väl flytta till Kökar? Tänk vad lugn o fin jul det sku bli. Kökarborna är givetvis välkomna och tas omhand i Mariehamn varvid krishjälp erbjuds. God jul ;-) **040**

■ Hej det är dags för nya kompostpåsar önskar boende i Sundby. God Jul och Gott Nytt År till Sunds kommun och till K-E Bergman i Geta som säger vad många tycker om Mise. **0400**

■ Svar till "Heja för svenskan" Du.. sväng på steken..hur mycke känslor visar finnen för ålänningar? Nada..o för fasen släpp kriget..varken du heller någon kan me säkerhet säga hur d blivit annars..att försvaret var duktiga är d inge snack om..men att gotta sig i 100-tals år..herregud.ge dig..o nog kan ålänningar historia..frågan e va du kan? Så go jul hoppas du får frid någon gång..en **Svensk ti 100%**

■ Du som bor i stan och vill ha städad på äldre dar-tänk på att börja pensionsspara i tid! **0457**

■ Om Finström stänger simhallen, då måste man väl betala tillbaka de 80% av investeringen man fått i bidrag eller? **0457**

Dagens MMS-bild

■ Suveränt Vikingaåsen kl 4-5-6, vilken time, vilken show-SHOWTIME!

■ Regeringen förbereder ett stimulanspaket? Hur skulle det vara om ni gick in och räddade Optimova, typ omgående före jul. Med lån mot landskapsgaranti ! Och 50 % stöd. Eller skall böndernas kassor fyllas på ännu mera ? Stödpolitiken är helt snedvriden och att etablera nåt nytt möter motstånd som om det vore en kriminell gärning !? Jobbar tjänstemännen för eller mot den värld som finns utanför "murarna" ? **0400**

■ Vem är fyrens Marina? Är hon manne enkel? Alltså tillgänglig! Fyrtornet **kurt undrar!**

■ Ja just så, Åland är ju så stort och det är ju så långt mellan butikerna här, ett köpcentrum absolut nödvändigt!"sarkastisk"
P.s Maccdonalds stavas McDonalds. **JohnT**

■ Snus for the win! **JohnT**

■ Alla som inte gillar sport eller kultur som klagar på alla nybyggen och inte följer utvecklingen som tycker att Mariebad bara kostar och alla som klagar på Mise o i övrigt alla som gnäller i onödan kan väl flytta till Kökar? Tänk vad lugn o fin jul det sku bli. Kökarborna är givetvis välkomna och tas omhand i Mariehamn varvid krishjälp erbjuds. God jul ;-) **040**

■ Hej det är dags för nya kompostpåsar önskar boende i Sundby. God Jul och Gott Nytt År till Sunds kommun och till K-E Bergman i Geta som säger vad många tycker om Mise. **0400**

■ Svar till "Heja för svenskan" Du.. sväng på steken..hur mycke känslor visar finnen för ålänningar? Nada..o för fasen släpp kriget..varken du heller någon kan me säkerhet säga hur d blivit annars..att försvaret var duktiga är d inge snack om..men att gotta sig i 100-tals år..herregud.ge dig..o nog kan ålänningar historia..frågan e va du kan? Så go jul hoppas du får frid någon gång..en **Svensk ti 100%**

■ Du som bor i stan och vill ha städad på äldre dar-tänk på att börja pensionsspara i tid! **0457**

Julkalendern

Kasta om bokstäverna så att de bildar rätt ord:
MÖJLILUJ

Bilden klistras in på ruta 8.

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en ledtråd till ett ord och en bild.

Svaren bildar tillsammans ett grötrim. Med varje ledtråd ges också anvisningar om var bilden skall placeras i rutssystemet.

Om du har klistrat alla rutor rätt är rimmet klart tisdagen den 23 december.

Rimmet skall skickas in per post till Julkalendern, Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn eller via e-post; karin.erlandsson@nyan.ax senast 30.12. Alla som skickat in rätt rim (eller en kreativ variant) deltar i utlottningen av spelet i originalutgåva inklusive spelpjäser och tärning. Frågor besvaras på telefon 528 467.

” Julen är en sträng skola i hur man hanterar överflöd och knapphet.
KÄSÖREN ACS I ÅBO UNDERRÄTTELSE

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Min mening

Malin Lundberg

Vilket djur är det tillåtet att plåga?

En av Sveriges bästa travkuskar, Åke Svanstedt, är misstänkt för djurplågeri. I TV4:s Kalla Fakta i onsdags talade två före detta anställda ut om att de sett stjärnkusken ge sina hästar elchocker med en så kallad grisfösare.

En grisfösare är en slags elpiska vars uppgift är att få hästen att springa fortare. Enligt svensk djurskyddslag är det förbjudet att använda metoden.

Om Svanstedt är skyldig eller inte lär tiden utvisa, men det jag reagerar på är inte just det här enskilda fallet, utan snarare på det som DN skriver i sitt sportblad den 1 december i år:

”Grisfösare är en liten stav med batteri i. Den används för att fösa grisar och nötkreatur. Det märkliga är att det kallas djurplågeri när man använder det på en häst men inte när den används på andra djur.”

Kan detta verkligen stämma? Är det tillåtet att fösa grisar och kor med hjälp av en elstav? Och varför är då fenomenet förbjudet när det gäller hästar, men inte annars? Är grisar och kor mindre känsliga kanske? Eller är det så att travhästar är mer värda än andra djur?

Tanken gör mig rent ut sagt förbannad och trots att jag som hästägare hyser extra varma känslor för just det djuret kan jag inte för mitt liv förstå varför metoden skulle vara tillåten på andra fyrbentingar. Om hästen lider av att få en elpinne intryckt i låret, ja då lär säkert även grisen, som dessutom är ett betydligt mindre djur, känna smärta.

När man börjar tänka på de här frågorna dyker genast fler upp. När är det tillåtet att plåga ett djur, och vilket djur är det tillåtet att plåga? Att få en häst att springa snabbare på en travbana så att du som kusk och hästägare kan vinna pengar är uppenbarligen inte skäl nog för att tillåta djurplågeri. Men hur är det då om du som forskare vill prova ut en ny medicin? Då är reglerna plötsligt annorlunda. Men är det tillåtet att testa drogen på exempelvis en häst? Knappast. Men en mus då? Den får säkert gärna sätta livet till.

Ett nytt EU-direktiv gällande just djurförsök är på gång. I lagförslaget finns ett förbud mot försök på människoapor, man föreslår att varje fall ska etikerövas och att större fokus ska läggas på alternativa metoder till djurförsök.

Schimpanser, gorillor och orangutanger kan snart vara skonade från forskning, vilket de i och för sig i praktiken redan är i Europa. Men alla apor klarar sig inte, kommissionen menar nämligen att det inte är möjligt att sluta använda apor i forskningen inom en nära framtid eftersom de är nödvändiga för forskning när det gäller livshotande infektioner som hiv, malaria, hepatit och sars.

Varför ska då just människoaporna skonas? Inte kan det väl vara för att det är just primaterna som liknar mest på oss själva? Bli samvetskväl för stora när vi ser ett närbesläktat djur plågas, medan man kan leva med det när det gäller en gnagare eller en fisk? Några enkla svar finns det inte. Bara upprörande.

Får man finnas till när man blir gammal?

Stadens julklapp. Staden har ingen skyldighet att ställa upp med städhjälp - mot betalning - till dem som är för skröpliga för att klara det själva. Så nu slopas servicen, får de veta i ett brev. Staden är inte heller skyldig att visa sina gamla empati. Foto: JONAS EDSVIK

Varför är det så lätt att plocka förmåner från dem som är svagast?

Först var det fixar-Malte, som hade varit en rätt billig extra service (och som kunde lösas gratis!).

Men dessutom tar man bort redan existerande liten service från de äldre i Mariehamn.

Hur många har, eller har haft, en mamma som är 90 år eller däromkring? Som bor ensam hemma och skall klara vardagens små sysslor med viss hjälp av hemvården?

Det går, möjligen litet haltande, men på något sätt hankar det sig fram, för folk skall ju bo hemma tills de inte längre kommer ur sängen. I min mammas fall sköttes snöröjningen av väglaget mot betalning, grannen skottade snön från trappan, hemvården kom med mat, hemvården städade också litet lätt och bar in ved - tills det beslöt att vedspisen inte skulle eldas när mamma var ensam hemma. Hemvården höll ett öga på det mesta.

Goda grannar tittade in, höll sällskap, gav ett litet handtag här och rätt stora handtag där.

Till slut blev demensen för dominerande och mamma finns numera på hälsocentralens bäddavdelning sedan drygt två år, 93 år gammal. Det är så att bli gammal, oberoende av om det är i Sjundeå eller i Mariehamn.

Om min mamma det sista åren hemma hade fått ett brev med ett meddelande att hemvården slutar ta hand om städning och vedbärning så hade hon garanterat inte vetat vad hon skulle göra. Hon ansågs kry nog att bo hemma, men det betyder inte att hon klarade sig på egen hand.

När man då, i Nya Åland igår, läser om brevet som staden har sänt ut - bland annat till en dam på 93 år - att nu får hon ordna med städning och snöröjning själv, då undrar man

om ledamöterna i fullmäktige aldrig har haft föräldrar eller möjligen far- eller morföräldrar.

Staden hade inte gått i konkurs för 22.800 euro. Beslutet motiverades med att servicen var svår att administrera. Så då lägger man ner. Hur tänker man?

Socialnämndens ordförande **Harriet Lindeman** (fs) utgår från att ingen blir av med jobbet. ”I så fall hade det säkert blivit diskussion.” Men hur de skall klara sig som blir av med nödvändig hjälp, det diskuterades inte. De får nöja sig med ett kort brev med hänvisning till en paragraf (som dessutom inte finns) och en lista på företag som de kan anställa.

Var finns respekten för gamla människor? Var finns empatin?

Och mot bakgrund av detta, varför finns inte fixar-Malte? Eller skall man se detta som en förklaring, gamla människor skall inte ligga samhället till last?

Det finns i Sverige en kommun som heter Sveg. Där har man inte råd med brandmän, som bara släcker bränder. Där sköter brandmännen också hemvården. De bokstavigt talat hjälper de äldsta och skröpligaste med toalettbesök och dylikt, men kan också skotta snö, kolla brandsäkerheten och mycket annat.

Ta det lugnt! Vi har hemvårdare, som säkert inte vill att brandmännen i stan tar över jobbet.

Men vad gör brandmännen när det inte brinner? Vilket vi alla hoppas att det gör så sällan som möjligt. Säkert finns det saker att fylla ut

tiden med. Viktiga saker som att hålla kroppen i trim.

Man kanske inte borde, men man kan inte låta bli att låta tanken skymta fram. Skulle det vara möjligt att hålla kroppen i trim med att skotta snö från infarten, möjligen skruva in en ny glödlampa, kanske hjälpa med gardinstången när det skall upp nya gardiner till jul hos någon som skulle bli så väldigt glad för litet handräckning?

Alla brandmän behöver inte vara ute och skotta snö samtidigt. Eftersom tanken med Malte var en deltidstjänst - vid räddningsverket, märk väl - så räcker det säkert om en eller ett par i sänder är ute med handräckning och med mobilen till hands ifall det blir utryckning.

Eftersom detta skulle göras på betald arbetstid så skulle kostnaden för staden bli minimal. Och lårbensbrotten färre (men sjukvården betalas ju av landskapet).

Men så kan man naturligtvis inte göra mot anställda.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2007:
7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

Publiceringsdag	Etter text & mindre annonser	Annons storle an 600 mm	Färg annonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € + Ista

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmaterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.45 L 13.45 1)	ÅBO → 07.00/08.15 → 19.15/20.15	M:HAMN → 13.35 → 00.45 L	M:HAMN 04.25 13.45 00.50 L	STOCKHOLM → 09.30/17.00 → 18.15/19.15 → 06.10/07.10	M:HAMN → 23.45 → 02.40 L → 13.35
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN → 04.15			L = Långnäs

Passagerare med el, utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck, bilj/försäljn. ej kan garanteras

1) 26.12 Silja Europa avg. kl 10.35 från Långnäs
Kontakta vår resebutik gällande jul- och nyårstrafiken

Transport till/från M:hamn-Långnäs skall förbeställas

www.tallinksilja.fi

Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00-21.00 (1.64€/besvarat samtal+alltid Ins/ma)

TALLINK Check-in senast 30 min. före avgång	
Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
18.00 - 00.50	01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	04.50 - 18.00
Torgg. 14 • www.tallinksilja.fi tel 16 711 el. 06001 74552 (1.64€/besvarat samtal + alltid Ins/ma)	

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 8.4.2009

Rosella måndag-lördag			Rosella söndag		
M:hamn	Kapellskär	Stockholm	M:hamn	Kapellskär	Stockholm
08.00	09.15	ca 10.45 C	12.00	13.15	ca 14.45 C
16.00	17.30	ca 19.00 C	18.30	19.30	ca 21.00 C
15.30	12.00	10.10 C	17.30	14.00	12.10 C
22.00	19.00	17.10 C	23.00	20.00	18.10 C

Avvikelser under jul- och nyårshelgerna: Ingen trafik 24-25.12.2008. 26.12.2008 avg Mar 07.30, ank Kap 08.30, Avg Kap 09.00, ank Mar 12.00, Avg Mar 18.30, ank 19.30. Från Kap 20.00 ank Mar 23.00. 28.12.2008 avg Mar 07.30, 12.45 och 18.30, från Kap 09.00, 15.00 och 20.00. 31.12.2008 avg Mar end 08.00 och från Kap endast 12.00. 1.1.2009 avg Mar 18.30, ank 19.30, Avg Kap 20.00, ank Mar 23.00. 4.1.2009 avg Mar 07.30, 12.45, 18.30 samt från Kap 09.00, 15.00 och 20.00.
Rosella trafikuppehåll 7-16.1.2009: ur trafik 6 kl. 22.00, åter i trafik 17 kl. 08.00.

Åland-Stockholm dagligen			Åland-Finland dagligen		
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO/H:FORS	
01.10 L	06.30		03.30 L	07.35	Åbo
04.35 M	09.40		14.25 M	19.50	Åbo
09.55 M ¹⁾	15.30		23.45 M	10.00	Hel
14.25 M	18.55		14.10 M	08.45	Åbo
14.10 M	07.45		01.00 L	21.00	Åbo
23.35 M	16.45		04.25 M	17.30	Hel
07.45 M	18.00 ¹⁾				
03.20 L	20.10				

M¹⁾ = Mariehamn
L = Långnäs

1) Reservation för charteravgång.
Kontakta vår resebutik för information.
Rigakryssning från Sto 19.12, Tallinkryssning 21.12.
Jultrafik: Liggad efter ank till Sto 23.12.2008.
Julkrusning Sto-Mar-Sto: specialkrusning från Sto 24.12 kl. 13.00.
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ordinarie avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min före ord avgång.

VIKING LINE Storgatan 2, tel 260 11, bokn 262 11
www.vikingline.ax

Julbord ombord!

21/11-23/12 serveras vårt stora Julbord i bufférestaurangen. Njut av läckra julrätter och fynda godsaker i taxfreebutiken!

Turlista t.o.m. 30/4 2009 (lokala tider)

Från Eckerö alla dagar kl. 13.30 och kl. 18.30, fredagar-måndagar även kl. 8.30
Från Grisslehamn alla dagar kl. 10.00 och kl. 15.00, torsdagar-söndagar även kl. 20.00
Extratur: Från Grisslehamn 23/12 kl. 20.00. Ej trafik: 24-25/12 & 1-5/1 2009.

Bussinformation: Nyhet! Nu går vår anslutningsbuss till Cityterminalen i Stockholm vid alla båtankomster. Från Cityterminalen kl. 7.45 till 10-turen, kl. 12.45 till 15-turen och kl. 17.30 till 20-turen. Till Uppsala från 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.

Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

ECKERÖ LINJEN
Torggatan 2, 22100 Mariehamn

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Tisd 18:00 → 02:00
Onsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE
Bokning tel 28 040 www.birka.se

STADSBUSSEN

Jul- och nyårstrafiken

Julafton 24.12 lördagstrafik
Juldagen 25.12 ingen trafik
Annandagen 26.12 ingen trafik
Nyårsafton 31.12 lördagstrafik
Nyårsdagen 1.1 ingen trafik
Trettondagsafton 5.1 slutar trafiken kl. 18
Trettondagen 6.1 ingen trafik

God Jul & Gott Nytt År
önskar vi på
STADSBUSSEN

LÖRDAG 20 DECEMBER 2008

dagens ålänning

"Folk brukar säga att jag är så social"

Hotell- och restaurangskolan aula hittar vi dagens ålänning, **Anna Bergendahl**. Hon är klädd i en liten glittrande svart och utstrålar elegans. Anledningen till den fina stassen är att skolan skall ha julfest.

-Jag går på den ettåriga hotell- och konferenslinjen, nu har jag alltså bara en termin kvar.

Varför har du valt just den här utbildningen?

-Jag har alltid varit intresserad av turism. Folk brukar säga att jag är så social och eftersom jag tycker om att serva folk sökte jag mig hit. Dessutom hade jag hört talas så mycket om att den här skolan skulle vara så bra.

Är den det?

-Den är jättebra! Jag trivs verkligen bra med allt.

Vad gör du då du inte går i skola?

-Jag är rätt ofta över till Sverige och hälsar på släktingar och på min pojkvän som bor där. Men han kommer nog ofta hit också... Jag gillar att gå på gym och träna. Mina kompisar brukade reta mig för att jag körde

Social ålänning. Anna Bergendahl är intresserad av turism och gillar att serva människor. Hotell- och restaurangskolan blev därför ett naturligt val för henne. Foto: JONAS EDSVIK

med olika dieter och det ledde till att jag nu äntligen har börjat träna. Jag tycker också om att bara vara hemma och sitta framför datorn.

Var är hemma?

-Det är på Askuddsvägen i Mariehamn.

Vad har du för planer för julen?

-Jag skall åka ner till min mam-

ma som bor i Skåne och hälsa på. Vi skall vara där en vecka. Jag flyger på måndag kväll.

Till sist, vem vill du hälsa till?

-Jag vill hälsa till alla i min familj och till alla mina vänner. Och till Jultomten!

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

vädret

Lördag

Stockholm: +3/+0, 2,3m
Åbo: +3/+1, 0,5m
Sthlm: +4/+3, 1,9m
M:hamn: +5/+3, 1,7m

Söndag

Stockholm: +1/-2, 1,0m
Åbo: +3/-1, 0,5m
Sthlm: +3/+2, 1,0m
M:hamn: +4/+2, 1,5m

Måndag

Stockholm: +3/+0, 1,0m
Åbo: +2/-1, 0,5m
Sthlm: +4/+2, 1,5m

I går kl 14

	temp.	vind	moln.	m/s
Jomala	+5			
Åbo	+4			
Helsingfors	+3			
Stockholm	+5			

Max/min temp. 12.12 - 19.12. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+4,7	12.12.	+0,6	14.12.
Åbo	+4,6	13.12.	-3,6	15.12.
H:fors	+4,9	13.12.	-3,4	16.12.

* =Dagar saknas

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+6	
Åbo	+6	
Helsingfors	+6	

Vattenståndet i går kl 14

	Åbo
	+8 cm

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	9:43	15:33
Helsingfors	9:24	15:12
Stockholm	8:44	14:48

Utomlands i går

Köpenhamn	+7	Madrid	10
Oslo	+1	Rom	11
Brüssel	+7	Aten	18
Moskva	-4	Las Palmas	18
London	+5	Phuket	31
Paris	+9	Peking	+6

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Värdertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +Isa

Laxlåda
2 msk smör
400 gram färsk, gravad eller rökt lax i skivor
20 medelstora skivade kokta potatisar
3 dl hackad dill
4 ägg
4 dl grädd

Smörj formen med smör. Lagg ett lager potatis underst, varva sedan dill, lax och potatis. Toppa med ett lager potatis. Häll ihopvispat ägg med grädd över och grädda i 175 grader cirka 45 minuter eller tills äggen stelnat. Servera med skirat smör eller olivolja samt citronklyftor och en sallad. Tål väl att värmas upp.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

Trådänglar
av Gerd Lindblom

6,-/st
10,-/2 st

SALT
KONSTHANTVERK

Sjökvarteret Tel 21 505
vård 10-20, lörd 10-16, sön 12-16

UNDER HELA 2007 ÅRET
STÖRST I SVERIGE

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR
Önskar vi på Älvsbyhus

enligt Byggfakta 2007

VÄGEN TILL ETT NYTT DRÖMHUS
Hittills har närmare 30 000 familjer hittat sin husdröm hos oss. Hur vill du att din dröm ska se ut?

Hämta prislista på alvsbytalof.se

ÄLVSBYHUS
LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333

Vi önskar alla kunder och samarbetspartners

God Jul & Gott Nytt År!
Fredag 2 jan stängt

ÅLANDS PERSIENN
i Dalbo, tel 19 450

www.alandpersienn.ax

Köp julklappar från Röda Korset -du hjälper oss hjälpa!

- Presentkort till Första Hjälpenkurser
- Högklassiga varor och kläder
- Första Hjälp-väskor
- Julkort

+ massor med fina erbjudanden.

Besök vår butik i Röda Korsgårdens källarvåning tel. 528 503

Röda Korset
Ålands distrikt
www.redcross.fi

Vi önskar alla kunder och leverantörer

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!

TAGES
BIL & MOTOR
Fabriksg. 4. Tel 19 805, 0400 825 929

SÄTT STOPP FÖR VALDET

Misstänker du att en vännina, kollega eller släkting blir misshandlad psykiskt eller fysiskt av sin partner? Känner du dig maktlös och osäker på hur mycket du kan lägga dig i?

Ring **Kvinnofridslinjen** och ställ dina frågor! De har öppet dygnet runt och nås på **telefon 25500**.
Tänk på att det aldrig är fel att bry sig.

Ålands landskapsregering

20.12. & och TJ Totte i nattklubben. Högtryck i restaurangen Åldersgräns 18 år **ARKIPELAG** www.hotellarkipelag.com